

Έγγραφο συνόδου

A9-0025/2024

1.2.2024

ΕΚΘΕΣΗ

σχετικά με την έκθεση της Επιτροπής του 2023 για το κράτος δικαίου
(2023/2113(INI))

Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

Εισηγήτρια: Sophia in 't Veld

Συντάκτης γνωμοδότησης της συνδεδεμένης επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο
57 του Κανονισμού:

Adrián Vázquez Lázara, Επιτροπή Νομικών Θεμάτων

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ.....	3
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.....	34
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ Η ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙ ΤΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ.....	35
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ	36
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.....	46
ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.....	47

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την έκθεση της Επιτροπής του 2023 για το κράτος δικαίου
(2023/2113(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και ιδίως το άρθρο 2, το άρθρο 3 παράγραφος 1, το άρθρο 3 παράγραφος 3 δεύτερο εδάφιο, το άρθρο 4 παράγραφος 3 καθώς και τα άρθρα 5, 6, 7, 11, 19 και 49,
- έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως τα άρθρα της που αφορούν τον σεβασμό, την προστασία και την προαγωγή της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ένωση, μεταξύ άλλων τα άρθρα 70, 258, 259, 260, 263, 265 και 267,
- έχοντας υπόψη το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- έχοντας υπόψη τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 5ης Ιουλίου 2023, με τίτλο «Έκθεση του 2023 για το κράτος δικαίου – Η κατάσταση του κράτους δικαίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση» (COM(2023)0800),
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2092 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2020 περί γενικού καθεστώτος αιρεσιμότητας για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης¹ («κανονισμός για την αιρεσιμότητα όσον αφορά το κράτος δικαίου»),
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων² (κανονισμός περί κοινών διατάξεων),
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του Προγράμματος «Πολίτες, Ισότητα, Δικαιώματα και Αξίες» και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1381/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 390/2014 του Συμβουλίου³,

¹ ΕΕ L 433 I της 22.12.2020, σ. 1.

² ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 159.

³ ΕΕ L 156 της 5.5.2021, σ. 1.

- έχοντας υπόψη την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου,
- έχοντας υπόψη τις πράξεις των Ηνωμένων Εθνών για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών και τις συστάσεις και εκθέσεις της καθολικής περιοδικής εξέτασης του ΟΗΕ, καθώς και τη νομολογία των οργάνων των Συνθηκών του ΟΗΕ και τις ειδικές διαδικασίες του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων,
- έχοντας υπόψη την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη, τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Κοινωνικών Δικαιωμάτων, και τις συμβάσεις, τις συστάσεις, τα ψηφίσματα, τις γνώμες και τις εκθέσεις της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης, της Επιτροπής των Υπουργών, της Επιτρόπου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας, της Συντονιστικής Επιτροπής για την καταπολέμηση των διακρίσεων και την προώθηση της ποικιλομορφίας και της ένταξης, της Επιτροπής της Βενετίας και λοιπών οργάνων του Συμβουλίου της Ευρώπης,
- έχοντας υπόψη το μνημόνιο συμφωνίας μεταξύ του Συμβουλίου της Ευρώπης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της 23ης Μαΐου 2007, καθώς και τα συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 30ής Ιανουαρίου 2023, σχετικά με τις προτεραιότητες της ΕΕ για τη συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης την περίοδο 2023-2024,
- έχοντας υπόψη την αιτιολογημένη πρόταση της Επιτροπής για απόφαση του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2017, για τη διαπίστωση της ύπαρξης σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης του κράτους δικαίου από τη Δημοκρατία της Πολωνίας (COM(2017)0835), σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1 ΣΕΕ,
- έχοντας υπόψη τις εκθέσεις του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA), της 19ης Ιουλίου 2022, με τίτλο « Europe’s civil society: still under pressure» (Ευρωπαϊκή κοινωνία των πολιτών: ακόμα υπό πίεση), της 8ης Ιουνίου 2022 με τίτλο «Fundamental Rights Report 2022» (Εκθεση για τα θεμελιώδη δικαιώματα 2022), της 19ης Αυγούστου με τίτλο «Protecting civic space in the EU» (Προστασία του χώρου δράσης της κοινωνίας των πολιτών στην ΕΕ) και της 3ης Νοεμβρίου 2022 με τίτλο «Antisemitism – Overview of antisemitic incidents recorded in the European Union 2011-2021» (Αντισημιτισμός – Επισκόπηση των αντισημιτικών περιστατικών που καταγράφηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση κατά την περίοδο 2011-2021), καθώς και τις λοιπές εκθέσεις, στοιχεία και εργαλεία του Οργανισμού, και ιδίως το Σύστημα Πληροφοριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα (EFRIS),
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 25ης Οκτωβρίου 2016 που περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με τη θέσπιση μηχανισμού της ΕΕ για τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα⁴,

⁴ ΕΕ C 215 της 19.6.2018, σ. 162.

- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 1ης Μαρτίου 2018 σχετικά με την απόφαση της Επιτροπής να ενεργοποιήσει το άρθρο 7 παράγραφος 1 ΣΕΕ όσον αφορά την κατάσταση στην Πολωνία⁵,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 19ης Απριλίου 2018 σχετικά με την ανάγκη δημιουργίας ενός μέσου για τις ευρωπαϊκές αξίες που θα στηρίζει τις οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών που προάγουν τις θεμελιώδεις αξίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε τοπικό και εθνικό επίπεδο⁶,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 12ης Σεπτεμβρίου 2018 σχετικά με πρόταση να κληθεί το Συμβούλιο να διαπιστώσει, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, την ύπαρξη σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης από την Ουγγαρία των αξιών στις οποίες θεμελιώνεται η Ένωση⁷,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 13ης Νοεμβρίου 2018 σχετικά με τα ελάχιστα πρότυπα για τις μειονότητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση⁸,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 14ης Νοεμβρίου 2018 σχετικά με την ανάγκη ενός ολοκληρωμένου μηχανισμού για την προστασία της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων⁹,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 7ης Οκτωβρίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση μηχανισμού της ΕΕ για τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα¹⁰,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 13ης Νοεμβρίου 2020 σχετικά με τον αντίκτυπο των μέτρων κατά της COVID-19 στη δημοκρατία, τα θεμελιώδη δικαιώματα και το κράτος δικαίου¹¹,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 17ης Δεκεμβρίου 2020 σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών «Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe»¹²,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 10ης Ιουνίου 2021 σχετικά με την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2092 περί αιρεσιμότητας¹³,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 24ης Ιουνίου 2021 σχετικά με την έκθεση της Επιτροπής του 2020 για το κράτος δικαίου¹⁴,

⁵ ΕΕ C 129 της 5.4.2019, σ. 13.

⁶ ΕΕ C 390 της 18.11.2019, σ. 117.

⁷ ΕΕ C 433 της 23.12.2019, σ. 66.

⁸ ΕΕ C 363 της 28.10.2020, σ. 13.

⁹ ΕΕ C 363 της 28.10.2020, σ. 45.

¹⁰ ΕΕ C 395 της 29.9.2021, σ. 2.

¹¹ ΕΕ C 415 της 13.10.2021, σ. 36.

¹² ΕΕ C 445 της 29.10.2021, σ. 70.

¹³ ΕΕ C 67 της 8.2.2022, σ. 86.

¹⁴ ΕΕ C 81 της 18.2.2022, σ. 27.

- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 8ης Ιουλίου 2021 σχετικά με τη δημιουργία κατευθυντήριων γραμμών για την εφαρμογή του γενικού καθεστώτος αιρεσιμότητας για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης¹⁵,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 16ης Σεπτεμβρίου 2021 που περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με τον χαρακτηρισμό της έμφυλης βίας ως νέου τομέα εγκληματικότητας που περιλαμβάνεται στον κατάλογο του άρθρου 83 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ¹⁶,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 11ης Νοεμβρίου 2021 σχετικά με την ενίσχυση της δημοκρατίας και της ελευθερίας και πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης στην ΕΕ: η αθέμιτη χρήση αγωγών αστικού και ποινικού δικαίου για τη φίμωση δημοσιογράφων, ΜΚΟ και της κοινωνίας των πολιτών¹⁷,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 15ης Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με την αξιολόγηση των προληπτικών μέτρων για την αποφυγή της διαφθοράς, των παράτυπων δαπανών και της κατάχρησης των ενωσιακών και εθνικών κονδυλίων όσον αφορά τα ταμεία έκτακτης ανάγκης και τους τομείς δαπανών που αφορούν τη διαχείριση κρίσεων¹⁸,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 8ης Μαρτίου 2022 σχετικά με τη συρρίκνωση του χώρου της κοινωνίας των πολιτών στην Ευρώπη¹⁹,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 10ης Μαρτίου 2022 σχετικά με το κράτος δικαίου και τις συνέπειες των αποφάσεων του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης²⁰,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 19ης Μαΐου 2022 σχετικά με την έκθεση της Επιτροπής του 2021 για το κράτος δικαίου²¹,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 9ης Ιουνίου 2022 σχετικά με το κράτος δικαίου και την πιθανή έγκριση του πολωνικού εθνικού σχεδίου ανάκαμψης (RRF)²²,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 15ης Σεπτεμβρίου 2022 σχετικά με την κατάσταση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2020 και το 2021²³,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 20ής Οκτωβρίου 2022 σχετικά με το κράτος δικαίου στη Μάλτα, πέντε χρόνια μετά τη δολοφονία της Daphne Caruana Galizia²⁴,

¹⁵ ΕΕ C 99 της 1.3.2022, σ. 146.

¹⁶ ΕΕ C 117 της 11.3.2022, σ. 88.

¹⁷ ΕΕ C 205 της 20.5.2022, σ. 2.

¹⁸ ΕΕ C 251 της 30.6.2022, σ. 48.

¹⁹ ΕΕ C 347 της 9.9.2022, σ. 2.

²⁰ ΕΕ C 347 της 9.9.2022, σ. 168.

²¹ ΕΕ C 479 της 16.12.2022, σ. 18.

²² ΕΕ C 493 της 27.12.2022, σ. 108.

²³ ΕΕ C 125 της 5.4.2023, σ. 80.

²⁴ ΕΕ C 149 της 28.4.2023, σ. 15.

- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 20ής Οκτωβρίου 2022 σχετικά με την αύξηση των εγκλημάτων μίσους κατά ΛΟΑΤΚΙ ατόμων σε όλη την Ευρώπη μέσα από το πρίσμα της πρόσφατης ομοφοβικής δολοφονίας στη Σλοβακία²⁵,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 10ης Νοεμβρίου 2022 σχετικά με τη φυλετική δικαιοσύνη, την απαγόρευση των διακρίσεων και την καταπολέμηση του ρατσισμού στην ΕΕ²⁶,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 24ης Νοεμβρίου 2022 σχετικά με την αξιολόγηση της συμμόρφωσης της Ουγγαρίας με τους προβλεπόμενους στον κανονισμό για την αιρεσιμότητα όρους του κράτους δικαίου και την τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ουγγαρίας²⁷,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 30ής Μαρτίου 2023 σχετικά με την έκθεση του 2022 για το κράτος δικαίου – η κατάσταση του κράτους δικαίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση²⁸,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 1ης Ιουνίου 2023 σχετικά με τις παραβιάσεις του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ουγγαρία και τη δέσμευση ενωσιακών κονδυλίων²⁹,
- έχοντας υπόψη τη σύστασή του της 15ης Ιουνίου 2023 προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή σχετικά με τη διερεύνηση εικαζόμενων παραβάσεων και περιστατικών κακοδιοίκησης κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας της Ένωσης σε σχέση με τη χρήση του λογισμικού Pegasus και αντίστοιχου κατασκοπευτικού λογισμικού παρακολούθησης³⁰ και την έκθεση της 22ας Μαΐου 2023 της εξεταστικής του επιτροπής για τη διερεύνηση της χρήσης του λογισμικού Pegasus και αντίστοιχου κατασκοπευτικού λογισμικού παρακολούθησης,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 11ης Ιουλίου 2023 σχετικά με τον εκλογικό νόμο, την ερευνητική επιτροπή και το κράτος δικαίου στην Πολωνία³¹,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 19ης Οκτωβρίου 2023 σχετικά με το κράτος δικαίου στη Μάλτα: η συμπλήρωση 6 ετών από τη δολοφονία της Daphne Caruana Galizia και η ανάγκη προστασίας των δημοσιογράφων³²,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 18ης Ιανουαρίου 2024 σχετικά με την κατάσταση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση – ετήσια έκθεση 2022 και 2023³³,

²⁵ EE C 149 της 28.4.2023, σ. 22.

²⁶ EE C 161 της 5.5.2023, σ. 10.

²⁷ EE C 167 της 11.5.2023, σ. 74.

²⁸ EE C 341 της 27.9.2023, σ. 2.

²⁹ EE C, C/2023/1223, 21.12.2023.

³⁰ EE C, C/2024/494, 23.01.2024.

³¹ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2023)0268.

³² Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2023)0374.

³³ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2024)0050.

- έχοντας υπόψη το ψήφισμα 2262 (2019) της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με την προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες,
  - έχοντας υπόψη τις συστάσεις και τις εκθέσεις του Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, του Υπατου Αρμοστή για τις εθνικές μειονότητες, του εκπροσώπου για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και λοιπών οργανισμών του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ), καθώς και τη συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και του ΟΑΣΕ σχετικά με τον εκδημοκρατισμό, τη δημιουργία θεσμών και τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ετήσια έκθεση του ΟΑΣΕ για τα εγκλήματα μίσους στην οποία τα συμμετέχοντα κράτη δεσμεύονται να θεσπίσουν νομοθεσία η οποία προβλέπει ποινικές κυρώσεις στις οποίες λαμβάνεται υπόψη η βαρύτητα των εγκλημάτων μίσους, να λάβουν μέτρα για την αντιμετώπιση των περιορισμένων καταγγελιών και να εισαγάγουν ή να αναπτύξουν περαιτέρω δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων για τους υπαλλήλους των αρχών επιβολής του νόμου και των εισαγγελικών και δικαστικών αρχών με στόχο την πρόληψη, τη διερεύνηση και τη δίωξη εγκλημάτων μίσους,
  - έχοντας υπόψη την έκθεση της εξεταστικής επιτροπής PEGA και το ψήφισμα και τις συστάσεις της PEGA³⁴,
  - έχοντας υπόψη τις εκθέσεις ανατροφοδότησης, τις εκθέσεις αποστολών, τις γραπτές ερωτήσεις και απαντήσεις της Ομάδας Παρακολούθησης της Δημοκρατίας, του Κράτους Δικαίου και των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων³⁵,
  - έχοντας υπόψη το άρθρο 54 του Κανονισμού του,
  - έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων,
  - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (A9-0025/2024),
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ένωση βασίζεται στις κοινές αξίες, που κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες – αξίες που είναι κοινές στα κράτη μέλη της ΕΕ, και οι υποψήφιοι χώρες πρέπει να τις τηρούν για να προσχωρήσουν στην Ένωση, δεδομένου ότι αποτελούν τμήμα των κριτηρίων της Κοπεγχάγης, τα οποία δεν μπορούν απλώς να αγνοηθούν ή να ερμηνευθούν εκ νέου μετά την προσχώρηση· λαμβάνοντας υπόψη ότι η δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούν αλληλοενισχυόμενες αξίες, η υπονόμηση των οποίων μπορεί να αποτελέσει συστημική απειλή για την Ένωση και τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των πολιτών της· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο σεβασμός του κράτους δικαίου είναι δεσμευτικός για την Ένωση στο σύνολό της, καθώς και για

³⁴ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2023)0244.

³⁵ Για όλες τις δραστηριότητες παρακολούθησης της Ομάδας Παρακολούθησης της Δημοκρατίας, του Κράτους Δικαίου και των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, βλ.: <https://www.europarl.europa.eu/committees/en/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662>.

τα κράτη μέλη της σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένων των υποεθνικών οντοτήτων·

- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι στη Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης εκφράστηκε σαφώς η επιθυμία η ΕΕ να προασπίζει συστηματικά το κράτος δικαίου στο σύνολο των κρατών μελών, να προστατεύει τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών και να διαφυλάσσει την αξιοπιστία της ΕΕ κατά την προώθηση των αξιών της τόσο εντός όσο και εκτός της ΕΕ·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η αρχή της καλόπιστης συνεργασίας που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 3 ΣΕΕ επιβάλλει στην Ένωση και στα κράτη μέλη την υποχρέωση να αλληλοϋποστηρίζονται με πλήρη αμοιβαίο σεβασμό για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις Συνθήκες, και στα κράτη μέλη να λαμβάνουν κάθε κατάλληλο μέτρο, είτε γενικό είτε ειδικό, για να εξασφαλίζεται η εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις Συνθήκες ή ανακύπτουν από τις πράξεις των θεσμικών οργάνων της Ένωσης·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι αναγκαίο να ενισχυθούν και να εξορθολογιστούν οι υφιστάμενοι μηχανισμοί και να αναπτυχθεί ένας ενιαίος ολοκληρωμένος μηχανισμός της ΕΕ για την αποτελεσματική προστασία της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, καθώς και να διασφαλιστεί η τήρηση των αξιών του άρθρου 2 ΣΕΕ σε ολόκληρη την Ένωση και η προώθησή τους στις υποψήφιες χώρες, ούτως ώστε να αποτρέπονται τα κράτη μέλη από την ανάπτυξη εθνικού δικαίου που αντιβαίνει στην προστασία την οποία παρέχει το άρθρο 2 ΣΕΕ·
- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι το Κοινοβούλιο έχει εξετάσει σε διάφορες στιγμές την κατάσταση του κράτους δικαίου στη Βουλγαρία, την Ουγγαρία, τη Μάλτα, την Πολωνία, τη Ρουμανία, τη Σλοβενία και τη Σλοβακία στα ψηφίσματά του· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ομάδα Παρακολούθησης της Δημοκρατίας, του Κράτους Δικαίου και των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (DRFMG) της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων του Κοινοβουλίου έχει επίσης παρακολουθήσει ορισμένα ζητήματα στο Βέλγιο, τη Βουλγαρία, την Τσεχία, τη Γαλλία, την Ελλάδα, τη Μάλτα, την Πολωνία, τη Σλοβακία, τη Σλοβενία και την Ισπανία·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επιτροπή έχει προτείνει τη σύσταση διοργανικής «ομάδας επαφής» σχετικά με το κράτος δικαίου· λαμβάνοντας υπόψη ότι το Κοινοβούλιο υιοθέτησε την πρόταση αυτή και πρότεινε στην Επιτροπή και το Συμβούλιο τη δημιουργία «διοργανικού πιλοτικού σχεδίου για τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα»· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Προεδρία του Συμβουλίου απάντησε δηλώνοντας ότι θα μπορούσε να εξετάσει το θέμα αυτό μετά την αξιολόγησή της όσον αφορά τον διάλογό της για το κράτος δικαίου και η Επιτροπή επανέλαβε ότι είναι πρόθυμη να συζητήσει για μια άτυπη ομάδα επαφής για το κράτος δικαίου·
- Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένες κυβερνήσεις κρατών μελών δυστυχώς δεν έχουν προθυμοποιηθεί να προβούν σε ανταλλαγή απόψεων στην Ομάδα Παρακολούθησης της Δημοκρατίας, του Κράτους Δικαίου και των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και δεν έχουν απαντήσει στις γραπτές της ερωτήσεις ούτε έχουν συναντηθεί με τα μέλη της κατά τη διάρκεια αποστολών στα κράτη μέλη· λαμβάνοντας, ωστόσο, υπόψη ότι άλλα κράτη μέλη έχουν δηλώσει τη διαθεσιμότητά τους για συνεδριάσεις, ερωτήσεις και αποστολές της Ομάδας Παρακολούθησης της Δημοκρατίας, του Κράτους Δικαίου και των

Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, στο πλαίσιο της κοινής ευθύνης τους για τη διαφύλαξη των αξιών της ΕΕ·

Δικαστικά και εισαγγελικά συστήματα

1. επαναλαμβάνει ότι μια ανεξάρτητη δικαιοσύνη είναι η ραχοκοκαλιά του κράτους δικαίου, καθώς αποτελεί προϋπόθεση για την αποτελεσματική παροχή έννομης προστασίας σε περίπτωση άρνησης ή παραβίασης νόμων, δικαιωμάτων, ελευθεριών και δημοκρατικών αρχών· υπογραμμίζει ότι ένα ανεξάρτητο και αποτελεσματικό δικαστικό σύστημα είναι ζωτικής σημασίας όχι μόνο για τη διατήρηση του κράτους δικαίου και της δημοκρατίας στα κράτη μέλη και στην Ένωση αλλά και για την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ, δεδομένου ότι η Επιτροπή βασίζεται στις εθνικές δικαστικές αρχές για την επιβολή του δικαίου της ΕΕ· τονίζει τη σημασία της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, υπογραμμίζοντας παράλληλα ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να αγνοεί τις ανεπάρκειες των εθνικών δικαστικών αρχών σε ορισμένα κράτη μέλη ή να θεωρεί δεδομένο ότι είναι όλες σε θέση να παρέχουν αποτελεσματικά ένδικα μέσα· σημειώνει με ανησυχία ότι, ενώ ορισμένα δικαστικά συστήματα μπορεί να φαίνονται ισχυρά και επαρκή, σε ορισμένες περιπτώσεις δεν είναι απρόσβλητα από την άλωση του κράτους, τις πολιτικές παρεμβάσεις ή τον νεποτισμό· έχει επίγνωση του γεγονότος ότι αυτό είναι δύσκολο να εντοπιστεί με απλή αξιολόγηση των επίσημων δομών· παροτρύνει, συνεπώς, την Επιτροπή να διενεργήσει μια πιο ποιοτική ανάλυση, συμπεριλαμβανομένων στοιχείων του γενικότερου πλαισίου, ιδίως όσον αφορά τη μακροπρόθεσμη εφαρμογή·
2. σημειώνει ότι η Επιτροπή διαπιστώνει μεγάλες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ όσον αφορά την ανεξαρτησία και τις διασφαλίσεις της δικαιοσύνης· σημειώνει ότι η έκθεση αναφέρει ορισμένες θετικές πρωτοβουλίες και τρέχουσες εξελίξεις όσον αφορά τα Δικαστικά Συμβούλια, ιδίως στο Λουξεμβούργο, τις Κάτω Χώρες, την Πορτογαλία, την Ιταλία, τη Σουηδία, τη Φινλανδία και την Ουγγαρία³⁶· σημειώνει ότι η Επιτροπή διαπιστώνει ότι οι ανησυχίες σχετικά με τα Δικαστικά Συμβούλια δεν έχουν ακόμη αντιμετωπιστεί στην Πολωνία, τη Σλοβακία, τη Βουλγαρία, την Ισπανία και την Κύπρο· σημειώνει με ανησυχία ότι οι πειθαρχικές διαδικασίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μέσο περιορισμού της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης, όπως συμβαίνει στην Πολωνία και τη Βουλγαρία· σημειώνει ότι η Επιτροπή παρέπεμψε, τελικά, την Πολωνία στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) για παραβιάσεις του δικαίου της ΕΕ από το πολωνικό Συνταγματικό Δικαστήριο·
3. σημειώνει ότι η Επιτροπή διαπιστώνει ότι, ενώ ορισμένα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της Φινλανδίας, της Αυστρίας, της Σλοβενίας, της Κύπρου, της Σουηδίας και της Ουγγαρίας, έχουν αναλάβει ή ανακοινώσει πρωτοβουλίες για τη βελτίωση των διαδικασιών διορισμού δικαστών και της λειτουργίας των ανώτερων δικαστηρίων, εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα όσον αφορά τον διορισμό υψηλόβαθμων δικαστών στη Μάλτα, την Ελλάδα, τη Λιθουανία, τη Λετονία και την Ιρλανδία· επισημαίνει ότι η Επιτροπή διαπιστώνει ότι εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρές ανησυχίες στην Πολωνία όσον αφορά τους προηγουμένως διορισθέντες δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου, συμπεριλαμβανομένου του πρώτου Προέδρου του, και όσον αφορά τη συνεχιζόμενη μη εφαρμογή της προδικαστικής απόφασης του ΔΕΕ σχετικά με τον διορισμό δικαστών στο τμήμα έκτακτου ελέγχου· σημειώνει ότι η

³⁶ Ουγγρική Επιτροπή του Ελσίνκι, Fundamental deficiencies of the Hungarian judicial reform (Θεμελιώδεις ελλείψεις της ουγγρικής μεταρρύθμισης του δικαστικού συστήματος), 31 Οκτωβρίου 2023.

Επιτροπή διαπιστώνει ότι στη Σλοβακία το αδίκημα της κατάχρησης του νόμου που θεσπίστηκε για τους δικαστές και αφορά τις δικαστικές τους αποφάσεις εξακολουθεί να προβληματίζει, διότι επηρεάζει αρνητικά την ψυχολογία των δικαστών, ενώ είναι επαχθές για τις ανακριτικές αρχές· επισημαίνει ότι εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρές ανησυχίες στην Ουγγαρία ως προς την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, κατά παράβαση των υπεροροσίων της Επιτροπής, στις οποίες περιλαμβάνονται η διατήρηση των εμποδίων στις προδικαστικές παραπομπές, τα προβλήματα όσον αφορά την κατανομή των υποθέσεων στο Ανώτατο Δικαστήριο (Κύρια) και το ελλιπές σύστημα διορισμού του Προέδρου του Κύρια·

4. υπογραμμίζει ότι θα πρέπει να διατεθούν στο δικαστικό σώμα επαρκή μέσα για να καταστεί πραγματικά προσβάσιμο και ικανό να παρέχει αποτελεσματική έννομη προστασία στους πολίτες· σημειώνει ότι η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η αύξηση των πόρων για το δικαστικό σώμα και άλλα μέτρα που έλαβαν η Μάλτα, η Κύπρος και η Ελλάδα δεν έχουν ακόμη οδηγήσει σε μείωση της διάρκειας των διαδικασιών και η συσσώρευση εκκρεμών υποθέσεων παραμένει σοβαρό πρόβλημα· σημειώνει ότι έχουν ληφθεί ορισμένα μέτρα προς τη σωστή κατεύθυνση στην Κροατία, την Ιταλία και την Πορτογαλία, αλλά ότι απομένει να διαπιστωθεί η αποτελεσματικότητα των μεταρρυθμίσεων· σημειώνει ότι η Επιτροπή κάλεσε τη Γερμανία να διασφαλίσει επαρκείς πόρους για το δικαστικό σύστημα, μεταξύ άλλων όσον αφορά το ύψος των αποδοχών των δικαστών, λαμβάνοντας υπόψη ευρωπαϊκά πρότυπα για τους πόρους και τις αποδοχές του δικαστικού συστήματος· καλεί τη Γερμανία να εξακολουθήσει να εφαρμόζει το επιτυχημένο «σύμφωνο για το κράτος δικαίου» και να παράσχει επαρκείς πόρους για το δικαστικό σύστημα με την αύξηση του αριθμού των δικαστών προκειμένου να ενισχυθεί το ομοσπονδιακό σύστημα δικαιοσύνης· αναγνωρίζει ότι η Επιτροπή διαπιστώνει ότι παρατηρείται ορισμένη πρόοδος στην εφαρμογή της σύστασης που διατυπώθηκε στην έκθεση του 2022 για το κράτος δικαίου σχετικά με την αποτελεσματικότητα του δικαστικού συστήματος, ιδίως στη Μάλτα και στην Ισπανία·
5. επικροτεί τη χρηματοδότηση μέσω του προγράμματος «Δικαιοσύνη» για τη στήριξη της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις και για τη συμβολή στην περαιτέρω ανάπτυξη της ευρωπαϊκής δικαιοσύνης·
6. πιστεύει ότι, για να έχουν οι πολίτες αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταβάλουν περισσότερες προσπάθειες ώστε να προσφέρουν δωρεάν ή οικονομικά προσιτή νομική συνδρομή, ιδίως σε εκείνους που αδυνατούν να αντεπεξέλθουν οι ίδιοι σε αυτά τα έξοδα, και θα πρέπει να διευκολύνουν περαιτέρω την πρόσβαση σε δικηγόρο· σημειώνει ότι η Επιτροπή διαπιστώνει ότι καταβάλλονται προσπάθειες για την αντιμετώπιση ανησυχιών που σχετίζονται με την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και τη δικαστική συνδρομή στην Ισπανία, τη Γαλλία, τη Φινλανδία, τη Βουλγαρία, τη Μάλτα και τη Λιθουανία, και ότι εξακολουθούν να υπάρχουν ανησυχίες στην Ιρλανδία, τη Δανία, το Λουξεμβούργο και την Ουγγαρία· σημειώνει επίσης ότι η Επιτροπή διαπιστώνει ότι βρίσκονται σε εξέλιξη μέτρα για τη διασφάλιση του δικαιώματος πρόσβασης σε δικηγόρο σε διάφορα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων της Ισπανίας, της Γαλλίας, της Φινλανδίας, της Βουλγαρίας και της Μάλτας, και ότι σε άλλα κράτη μέλη, όπως η Λιθουανία, η Ιρλανδία, η Δανία, το Λουξεμβούργο και η Ουγγαρία, εκκρεμούν ακόμη βελτιώσεις· καλεί, στο πλαίσιο αυτό, την Επιτροπή να συμπεριλάβει στην επόμενη έκθεση για το κράτος δικαίου αξιολόγηση της εφαρμογής

του κεκτημένου της ΕΕ σχετικά με τη δικαστική αρωγή σε αστικές και ποινικές υποθέσεις, όπως η οδηγία 2002/8/ΕΚ του Συμβουλίου³⁷ της 27ης Ιανουαρίου 2003 για βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη επί διασυνοριακών διαφορών μέσω της θέσπισης στοιχειωδών κοινών κανόνων σχετικά με το ευεργέτημα πενίας στις διαφορές αυτές, καθώς η νομολογία του ΔΕΕ αποκαλύπτει ότι εξακολουθούν να υπάρχουν ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία της·

7. υπογραμμίζει τον σημαντικό ρόλο των Δικαστικών Συμβουλίων στη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης· θεωρεί απαραίτητο να αξιολογηθούν οι μεταρρυθμίσεις που βρίσκονται σε διαδικασία έγκρισης σε διάφορα κράτη μέλη και ενθαρρύνει την προσαρμογή της σύνθεσης και της λειτουργίας των οργάνων αυτών στα πρότυπα που έχουν θεσπιστεί από την Επιτροπή και το Συμβούλιο της Ευρώπης και τα οποία έχουν εγκριθεί από το ΔΕΕ·
8. επισημαίνει ότι η εισαγγελική αρχή αποτελεί βασικό στοιχείο για την ικανότητα του δικαστικού σώματος να καταπολεμά το έγκλημα και τη διαφθορά· υπογραμμίζει τη σημασία διασφάλισης της αυτονομίας και της λογοδοσίας της εισαγγελικής αρχής· τονίζει την ανάγκη να τεθούν σε εφαρμογή διασφαλίσεις που θα βοηθήσουν στη διατήρηση της αυτονομίας και της λογοδοσίας της εισαγγελικής αρχής, συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης ότι δεν θα υφίσταται αθέμιτες πολιτικές πιέσεις, ιδίως από την κυβέρνηση·
9. καλεί όλα τα κράτη μέλη να εγκρίνουν κώδικα δεοντολογίας για τους δικαστές, σύμφωνα με τις συστάσεις της Ομάδας Κρατών κατά της Διαφθοράς (GRECO) και λαμβάνοντας υπόψη τους κώδικες που εφαρμόζουν το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) και το ΔΕΕ, να ιδρύσουν ανεξάρτητους μηχανισμούς για τη διερεύνηση καταγγελλόμενων παραβιάσεων του κώδικα δεοντολογίας και άλλων νόμων, να βελτιώσουν τη δημοσιοποίηση και τη διαφάνεια στις συγκρούσεις συμφερόντων και στα δώρα που λαμβάνει το δικαστικό σώμα, να αντιμετωπίσουν το ζήτημα της μεταπήδησης από τον δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα και να απαιτήσουν από τα συστήματα δικαιοσύνης να επεξηγούν δημόσια τις οικείες αποφάσεις εξαιρέσης·
10. εκφράζει την ανησυχία του για τις σημαντικές αλλαγές προσωπικού και τις ανακοινωθείσες σημαντικές διαρθρωτικές και οργανωτικές αλλαγές στη σλοβακική αστυνομία και σε άλλους ανεξάρτητους δημοκρατικούς θεσμούς, μεταξύ άλλων στους ανακριτές που ασχολούνται με σοβαρά αδικήματα και υποθέσεις διαφθοράς υψηλού επιπέδου στην Εθνική Υπηρεσία Δίωξης του Ποινικού Δικαστηρίου της Σλοβακίας, γεγονός που εγείρει αμφιβολίες σχετικά με τα κίνητρα για τις αλλαγές αυτές· εκφράζει τη βαθιά ανησυχία του για την αδικαιολόγητα ταχεία νομοθετική διαδικασία που ακολουθεί η σλοβακική κυβέρνηση, ιδίως όσον αφορά τις προτεινόμενες τροποποιήσεις του ποινικού κώδικα και τη διάλυση της Ειδικής Εισαγγελίας, γεγονός που απειλεί την ακεραιότητα των δικαστικών διαδικασιών, υπονομεύει την καταπολέμηση της απάτης από την ΕΕ και θέτει σε κίνδυνο την προστασία των ευρωπαϊκών οικονομικών συμφερόντων και της φύσης στη Σλοβακία· καλεί τη σλοβακική κυβέρνηση να επανεξετάσει τις τροποποιήσεις αυτές υπό το πρίσμα των δυνητικών συνεπειών τους στο κράτος δικαίου, στα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης και στο πλαίσιο της ΕΕ

---

³⁷ ΕΕ L 26 της 31.1.2003, σ. 41.

για την καταπολέμηση της διαφθοράς· υπενθυμίζει ότι κάθε ποινική μεταρρύθμιση πρέπει να περιέχει επαρκείς και κατάλληλες εγγυήσεις για τη διασφάλιση της συνέχισης και της αποτελεσματικότητας των νέων και των εν εξελίξει ποινικών υποθέσεων, ιδίως εκείνων που αφορούν τη διαφθορά υψηλού επιπέδου, και για την κατοχύρωση της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και της αυτονομίας της εισαγγελίας σύμφωνα με τις συστάσεις της Επιτροπής στις διαδοχικές εκθέσεις της για το κράτος δικαίου· εκφράζει την ανησυχία ότι η ανάθεση των υποθέσεων της Ειδικής Εισαγγελίας θα οδηγήσει σε σημαντικές καθυστερήσεις και ότι ορισμένες υποθέσεις ενδέχεται να μην εκδικαστούν καν λόγω της παραγραφής των αδικημάτων·

11. σημειώνει τις ενέργειες της ισπανικής κυβέρνησης που συνδέονται με την πρόσφατη ορκωμοσία της, συμπεριλαμβανομένης της μελλοντικής έγκρισης νόμου περί αμνηστίας· επισημαίνει τα ερωτήματα, τις γνώμες και τις ανησυχίες που εξέφρασαν διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη ως αντίδραση σε αυτές τις εξελίξεις, μεταξύ άλλων από ενώσεις δικαστών, εισαγγελείς, δικηγόρους, πανεπιστημιακούς, την κοινωνία των πολιτών και το ευρύ κοινό· σημειώνει ότι η Επιτροπή έχει επίσης απευθύνει επιστολή στην ισπανική κυβέρνηση ζητώντας εξηγήσεις· υπογραμμίζει ότι το θέμα αυτό χρήζει ανεξάρτητης αξιολόγησης· καλεί, στο πλαίσιο αυτό, την ισπανική κυβέρνηση να εγγυηθεί πλήρη διαφάνεια στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα σχετικά με τον εν λόγω νόμο αμνηστίας και σημειώνει ότι η ισπανική Γερουσία έχει ζητήσει τη γνώμη της Επιτροπής της Βενετίας σχετικά με τη συνταγματικότητά του και τη συμμόρφωσή του με τους ευρωπαϊκούς κανόνες και πρότυπα· αποδοκιμάζει επίσης τη μακροχρόνια κατάσταση εμπλοκής όσον αφορά το Δικαστικό Συμβούλιο, για την οποία η Επιτροπή έχει διατυπώσει συγκεκριμένες συστάσεις προς τις ισπανικές αρχές στην έκθεσή της για το κράτος δικαίου·

Διαφθορά

12. επαναλαμβάνει ότι η διαφθορά αποτελεί σοβαρή απειλή για το κράτος δικαίου και υπονομεύει σοβαρά την εμπιστοσύνη στη δημοκρατία και την ισονομία· καλεί τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να αυξήσουν τις προσπάθειές τους για την εξάλειψη της διαφθοράς·
13. υπογραμμίζει ότι το Ευρωβαρόμετρο του 2022 για τη διαφθορά καταδεικνύει ότι η διαφθορά συνεχίζει να αποτελεί σοβαρή πηγή ανησυχίας για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις της ΕΕ, με ένα μεγάλο ποσοστό των Ευρωπαίων να πιστεύει ότι η διαφθορά είναι διαδεδομένο φαινόμενο στη χώρα τους (68 %) και ότι το επίπεδο διαφθοράς έχει αυξηθεί (41 %)· εκτιμά το γεγονός ότι όλα τα κράτη μέλη διαθέτουν πλέον στρατηγικές καταπολέμησης της διαφθοράς, οι οποίες αξιολογούνται και επανεξετάζονται τακτικά· υπενθυμίζει ότι δεν απαιτείται μόνο ένα υγιές νομικό πλαίσιο, αλλά και μια αποτελεσματική εφαρμογή για την εξάλειψη των πρακτικών διαφθοράς και ότι η πρόληψη τέτοιων πρακτικών απαιτεί επίσης πλαίσια διακυβέρνησης και ακεραιότητας χαρακτηριζόμενα από διαφάνεια και λογοδοσία·
14. αποδοκιμάζει το γεγονός ότι, παρά το ότι όλα τα κράτη μέλη εφαρμόζουν στρατηγικές για την καταπολέμηση της διαφθοράς, οι αντιλήψεις για τη διαφθορά διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών, με τη Δανία, τη Φινλανδία, τη Σουηδία και τις Κάτω Χώρες να κατατάσσονται μεταξύ των λιγότερο διεφθαρμένων, ενώ τα επίπεδα διαφθοράς στη Βουλγαρία, τη Μάλτα, την Ουγγαρία, την Ελλάδα και τη Σλοβενία είναι

ανησυχητικά· σημειώνει επίσης με ανησυχία ότι η Επιτροπή διαπιστώνει ότι ορισμένα κράτη μέλη, όπως η Βουλγαρία, η Μάλτα, η Ουγγαρία, η Ελλάδα και η Σλοβενία, δεν έχουν ακόμη δημιουργήσει σταθερό ιστορικό επιδόσεων όσον αφορά τη διερεύνηση και τη δίωξη υποθέσεων μείζονος διαφθοράς που να οδηγούν σε τελεσίδικες καταδικαστικές αποφάσεις με αποτρεπτικό αποτέλεσμα· σημειώνει ότι η ομάδα χωρών κατά της διαφθοράς (GRECO) εξέδωσε πρόσφατα έκθεση για την Κύπρο, στην οποία επισημαίνεται η έλλειψη πραγματικής αποτελεσματικότητας της νομοθεσίας κατά της διαφθοράς και τονίζονται συγκεκριμένοι κίνδυνοι στο πλαίσιο της επιβολής του νόμου³⁸.

15. υπογραμμίζει ότι οι κυβερνήσεις των κρατών μελών και οι αξιωματούχοι, οι πολιτικοί, οι εκλεγμένοι αντιπρόσωποι και οι ιθύνοντες της ΕΕ θα πρέπει να δώσουν το παράδειγμα αποφεύγοντας ενδεχόμενες πρακτικές διαφθοράς και ότι δεν θα πρέπει να υπάρχει κυβερνητική ή πολιτική παρέμβαση στις έρευνες περί διαφθοράς· καλεί την Ομάδα Παρακολούθησης της Δημοκρατίας, του Κράτους Δικαίου και των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων να δίνει συνέχεια στα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με το κράτος δικαίου, ώστε να βοηθήσει στην καταπολέμηση της ατιμωρησίας σε υποθέσεις διαφθοράς· επισημαίνει ότι σε υποθέσεις διαφθοράς ενδέχεται επίσης να εμπλέκονται αξιωματούχοι, πολιτικοί, εκλεγμένοι αντιπρόσωποι και ηγέτες της ΕΕ, όπως αποδεικνύει το Qatargate· επαναλαμβάνει, συνεπώς, το αίτημά του να καλύπτει η ετήσια έκθεση και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ· επαναλαμβάνει την έκκλησή του προς την Επιτροπή να ολοκληρώσει τις διαπραγματεύσεις για την πλήρη προσχώρηση της ΕΕ στην GRECO το συντομότερο δυνατόν·
16. τονίζει ότι οι πολίτες και οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αισθάνονται ασφάλεια να καταγγέλλουν κρούσματα διαφθοράς, ιδίως μέσω της καταγγελίας κρουσμάτων διαφθοράς· σημειώνει ότι η Επιτροπή διαπιστώνει ότι υπάρχουν ακόμη σημαντικά εμπόδια σε ολόκληρη την ΕΕ όσον αφορά την καταγγελία κρουσμάτων διαφθοράς, μολοντί ορισμένα κράτη μέλη, όπως η Σλοβακία, η Κύπρος, η Δανία και η Μάλτα, έχουν λάβει μέτρα σε μια προσπάθεια βελτίωσης αυτής της κατάστασης· καλεί τη σλοβακική κυβέρνηση να σεβαστεί τις δεσμευτικές αρχές της οδηγίας της ΕΕ για τους μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος³⁹ και να επανεξετάσει τις προτεινόμενες αλλαγές στην προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος στη Σλοβακία· εκφράζει ιδιαίτερη ανησυχία για το γεγονός ότι οι μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος χάνουν αναδρομικά την προστασία τους, με αποτέλεσμα την έλλειψη ασφάλειας δικαίου· σημειώνει ότι η σλοβακική υπηρεσία προστασίας μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος έχει επισημάνει τα ζητήματα αυτά στην Επιτροπή·
17. καταδικάζει το γεγονός ότι η Μάλτα εξακολουθεί να εφαρμόζει το πρόγραμμά της για την χορήγηση ιθαγένειας σε επενδυτές (CBI), το οποίο επιφέρει μείζονα κίνδυνο διαφθοράς και άλλων εγκλημάτων, ιδίως υπό το φως των μέτρων που έχουν λάβει διάφορα άλλα κράτη μέλη για να διασφαλίσουν την κατάργηση προγραμμάτων που χορηγούν ιθαγένεια σε επενδυτές· σημειώνει την εκκρεμή προσφυγή που έχει ασκήσει

³⁸ GRECO, πέμπτος γύρος αξιολόγησης – Πρόληψη της διαφθοράς και προώθηση της ακεραιότητας στις κεντρικές κυβερνήσεις (ανώτατες εκτελεστικές λειτουργίες) και στις υπηρεσίες επιβολής του νόμου – Έκθεση αξιολόγησης Κύπρου, 2 Οκτωβρίου 2023.

³⁹ Οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2019, σχετικά με την προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης, ΕΕ L 305 της 26.11.2019, σ. 17.

ενώπιον του ΔΕΕ η Επιτροπή κατά της Μάλτας για το πρόγραμμα CBI και επαναβεβαιώνει τη θέση του ότι η Επιτροπή θα πρέπει να κάνει χρήση του προνομίου της ώστε να προτείνει νομοθεσία και να δρομολογήσει νομοθετική απαγόρευση της ΕΕ για όλα τα συστήματα CBI στην ΕΕ·

18. αναγνωρίζει τον σημαντικό ρόλο της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (EPPO) στην προστασία του κράτους δικαίου και στην καταπολέμηση της διαφθοράς στην Ένωση, και ενθαρρύνει την Επιτροπή να παρακολουθεί στενά το επίπεδο συνεργασίας των κρατών μελών με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία σε μεταγενέστερες εκθέσεις· καλεί τα κράτη μέλη που δεν το έχουν πράξει ακόμη να προσχωρήσουν στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία· θεωρεί ότι η συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θα πρέπει να αποτελεί προϋπόθεση για τη λήψη κονδυλίων της ΕΕ· επαναλαμβάνει το αίτημά του για επέκταση της εντολής της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας·
19. θεωρεί ότι ευρωπαϊκά όργανα, όπως η Europol, η Eurojust, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) θα πρέπει να βελτιώσουν τη συνεργασία τους για την πρόληψη της διαφθοράς τόσο στα κράτη μέλη της ΕΕ όσο και στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα· ζητεί επίσης, στο πλαίσιο αυτό, τη συγκρότηση ενός αποτελεσματικού φορέα δεοντολογίας της ΕΕ·
20. σημειώνει ότι στις υποθέσεις διαφθοράς ενδέχεται να εμπλέκονται εθνικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων των δικαστικών και αστυνομικών αρχών, οι ίδιες δηλαδή αρχές που υποτίθεται ότι την καταπολεμούν· εξακολουθεί να ανησυχεί, στο πλαίσιο αυτό, για το γεγονός ότι η πρόοδος που έχει σημειωθεί στην εξάλειψη της νοοτροπίας ατιμωρησίας στο ανώτατο επίπεδο στη Μάλτα είναι αργή και περιορισμένη, όπως διαπιστώνεται στην ανεξάρτητη δημόσια έρευνα για τη δολοφονία της Daphne Caruana Galizia· θεωρεί ότι όργανα της ΕΕ, όπως η Ευρωπόλ, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διερεύνηση της διαφθοράς και στη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων, αλλά ότι η απαίτηση για εθνική έγκριση της συμμετοχής της Ευρωπόλ αποτελεί εμπόδιο· ζητεί την ενίσχυση της εντολής της Ευρωπόλ, ώστε να είναι σε θέση να διερευνά υποθέσεις διαφθοράς όπως αυτές που περιγράφονται ανωτέρω· τονίζει ότι είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η εποπτεία της Ευρωπόλ σε επίπεδο ΕΕ, να ενισχυθούν οι ανεξάρτητοι μηχανισμοί, φορείς και οργανισμοί λογοδοσίας της ΕΕ και να βελτιωθεί ο δημοκρατικός έλεγχος των δραστηριοτήτων της Ευρωπόλ, μεταξύ άλλων από τη μικτή ομάδα κοινοβουλευτικού ελέγχου, συμπεριλαμβανομένης της συστηματικής αξιολόγησης όλων των δραστηριοτήτων του οργανισμού και της συμμόρφωσης με την εντολή του, καθώς και του καθήκοντος να δίνει συνέχεια στις συστάσεις που εκδίδει το Κοινοβούλιο προς τον οργανισμό·
21. χαιρετίζει τις προτάσεις της Επιτροπής για την καταπολέμηση της διαφθοράς, οι οποίες ανταποκρίνονται στα αιτήματα του Κοινοβουλίου να ενισχυθεί η καταπολέμηση της διαφθοράς· επισημαίνει ότι η Επιτροπή προτίθεται να ενσωματώσει την πρόληψη της διαφθοράς στην εκπόνηση των πολιτικών και των προγραμμάτων της ΕΕ και να στηρίξει ενεργά τις προσπάθειες των κρατών μελών να εφαρμόσουν ισχυρές πολιτικές και νομοθεσία για την καταπολέμηση της διαφθοράς· επιδοκιμάζει την προθυμία αντιμετώπισης της διασυννοριακής διάστασης της διαφθοράς μέσω της ποινικοποίησης των αδικημάτων διαφθοράς και της εναρμόνισης των ποινών σε ολόκληρη την ΕΕ·

22. τονίζει ότι η διαφθορά και η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες είναι άρρηκτα συνδεδεμένες και ότι η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες διευκόλυνσης των παράνομων δραστηριοτήτων του οργανωμένου εγκλήματος και, συνεπώς, επίθεση κατά του κράτους δικαίου μέσω της οποίας οι εγκληματίες μεταφέρουν τα προϊόντα εγκλήματος στη νόμιμη οικονομία· έχει επίγνωση του γεγονότος ότι η απάτη εις βάρος του προϋπολογισμού της ΕΕ μπορεί επίσης να αποτελεί πρόδρομο της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες· επαναλαμβάνει τη σταθερή πεποίθησή του ότι μόνο με την ενίσχυση της αρχιτεκτονικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της απάτης και με την αύξηση της διαφάνειας στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα μπορεί να επιδιωχθεί και να ενδυναμωθεί αποτελεσματικά και αποδοτικά η προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, με υπέρβαση των εγγενών περιορισμών των εθνικών συστημάτων που δεν είναι επαρκείς για την αντιμετώπιση των ολοένα και πιο διακρατικών επιθέσεων κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης·

Ανεξάρτητες αρχές

23. επισημαίνει ότι το σύστημα ελέγχων και ισορροπιών μπορεί να λειτουργεί μόνο όταν τα συνταγματικά δικαστήρια, οι διαμεσολαβητές, οι εθνικοί οργανισμοί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι ελεγκτικές εταιρείες, οι φορείς ισότητας και όλες οι άλλες ανεξάρτητες αρχές είναι σε θέση να λειτουργούν και να έχουν επαρκώς ευρείες εντολές, ανεξαρτησία, ακεραιότητα και επαρκή χρηματοδότηση·
24. σημειώνει ότι η Επιτροπή θεωρεί ότι η κατάσταση όσον αφορά τους διαμεσολαβητές, τους εθνικούς οργανισμούς ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τους φορείς ισότητας και άλλες ανεξάρτητες αρχές διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών, με ορισμένες εξελίξεις προς τη σωστή κατεύθυνση στην Κύπρο, τη Σλοβακία, το Λουξεμβούργο, την Πορτογαλία, τη Σλοβενία και την Πολωνία, ενώ εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα στη Λιθουανία, την Ουγγαρία και την Κροατία, και δεν έχει ακόμη συσταθεί εθνικός οργανισμός για τα ανθρώπινα δικαιώματα, σύμφωνα με τις Αρχές του Παρισιού των Ηνωμένων Εθνών, στην Ιταλία, την Τσεχία, τη Μάλτα και τη Ρουμανία, με καθυστερήσεις στους διορισμούς σε διάφορες ανεξάρτητες αρχές στη Βουλγαρία, την Ισπανία και την Αυστρία, και με την Πολωνία να θέτει σε κίνδυνο την αποτελεσματική λειτουργία του Ανώτατου Ελεγκτικού Συνεδρίου· σημειώνει με μεγάλη ανησυχία τις πρόσφατες εξελίξεις στην Ελλάδα, όπου ανεξάρτητες αρχές όπως η ελληνική Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ) και η Ελληνική Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα βρίσκονται υπό αυξανόμενη πίεση λόγω του έργου τους ως προς την παράνομη χρήση κατασκοπευτικού λογισμικού, με τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της ΑΔΑΕ να αντικαθίστανται εσπευσμένα από τη Βουλή των Ελλήνων, προφανώς ως αποτέλεσμα της επικείμενης απόφασης της ΑΔΑΕ για την επιβολή προστίμου στην ελληνική υπηρεσία πληροφοριών·

Πολυφωνία και ελευθερία των μέσων μαζικής επικοινωνίας

25. επισημαίνει ότι, χωρίς την πολυφωνία και την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης, ο δημοκρατικός βίος και το κράτος δικαίου δεν μπορούν να επιβιώσουν·

26. θεωρεί ότι η διαφάνεια όσον αφορά την ιδιοκτησία των μέσων ενημέρωσης αποτελεί το βασικό ελάχιστο στοιχείο για τη διατήρηση της πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης· σημειώνει ότι η Επιτροπή διαπιστώνει ότι, μετά την έκθεση του 2022 για το κράτος δικαίου, έχει θεσπιστεί στην Ελλάδα, το Λουξεμβούργο και τη Σουηδία νέα νομοθεσία που αυξάνει τη διαφάνεια της ιδιοκτησίας των μέσων ενημέρωσης ή βελτιώνει τη δημόσια διαθεσιμότητα πληροφοριών σχετικά με την ιδιοκτησία των μέσων ενημέρωσης, και ότι η εν λόγω νομοθεσία έχει ενισχυθεί στην Κύπρο· σημειώνει ότι παραμένουν σε εκκρεμότητα αλλαγές στη Βουλγαρία, την Τσεχία και τη Γαλλία· ενθαρρύνει τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα να εγκρίνουν και να εφαρμόσουν επιτέλους μια ισχυρή και φιλόδοξη πράξη για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης, ώστε να διασφαλιστεί η εναρμόνιση της νομοθεσίας για τη διαφάνεια όσον αφορά την ιδιοκτησία των μέσων ενημέρωσης σε επίπεδο ΕΕ·
27. σημειώνει ότι η Επιτροπή διαπιστώνει ότι οι ρυθμιστικές αρχές των μέσων ενημέρωσης δεν προστατεύονται επαρκώς με διασφαλίσεις έναντι αθέμιτης πολιτικής επιρροής, όπως στην Ουγγαρία, τη Σλοβενία και την Πολωνία, και ότι οι αρχές δεν διαθέτουν πόρους, ιδίως στην Ελλάδα και τη Ρουμανία· καλεί την Επιτροπή να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει την αποτελεσματική εφαρμογή του άρθρου 30 της οδηγίας για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων⁴⁰, ορίζοντας τις απαιτήσεις περί διασφαλίσεων για την ανεξαρτησία των εθνικών ρυθμιστικών αρχών·
28. τονίζει τη σημασία της συντακτικής ανεξαρτησίας των δημόσιων μέσων ενημέρωσης και το καθήκον όλων των κρατών μελών να την τηρούν· τονίζει την ανάγκη θέσπισης εγγυήσεων έναντι εσωτερικών και εξωτερικών παρεμβάσεων· θεωρεί ότι τα δημόσια μέσα ενημέρωσης θα πρέπει να προστατεύονται από πολιτικές πιέσεις, συμπεριλαμβανομένων των αδικαιολόγητων απολύσεων, και ότι θα πρέπει να θεσπιστούν εγγυήσεις ώστε να διασφαλίζεται ότι οι συντακτικές αποφάσεις μπορούν να λαμβάνονται ελεύθερα· σημειώνει ότι η Επιτροπή διαπιστώνει ότι το Λουξεμβούργο, η Σλοβενία, η Γερμανία, η Εσθονία, η Σλοβακία και η Τσεχία έχουν αναλάβει πρωτοβουλίες για την ενίσχυση των νομικών εγγυήσεων ή των δημοσιονομικών μέσων προκειμένου να βελτιωθεί η ανεξαρτησία των εθνικών δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών, με την Κύπρο, την Ιρλανδία και τη Σουηδία να συζητούν επίσης για μεταρρυθμίσεις, και την απουσία σχετικών μέτρων στη Ρουμανία, τη Μάλτα, την Πολωνία και την Ουγγαρία· σημειώνει ότι το πιο πρόσφατο παρατηρητήριο για την πολυφωνία στα μέσα ενημέρωσης αξιολόγησε τον κίνδυνο για τη συντακτική αυτονομία και την πολιτική ανεξαρτησία στη Μάλτα ως «υψηλό» και αξιολόγησε εκ νέου τον συνολικό κίνδυνο για την πολυφωνία των μέσων ενημέρωσης στη Μάλτα, αλλάζοντάς τον από «μεσαίο» σε «υψηλό»·
29. σημειώνει με ανησυχία τη σχεδιαζόμενη αναδιάρθρωση του ραδιοφωνικού και τηλεοπτικού σταθμού της Σλοβακίας (RTVS), του βασικού δημόσιου ραδιοτηλεοπτικού φορέα της χώρας· υπογραμμίζει τη σημασία της διατήρησης των ελεύθερων και ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης ως ακρογωνιάιου λίθου μιας δημοκρατικής κοινωνίας· αποδοκιμάζει την απόφαση του πρωθυπουργού και ορισμένων κυβερνητικών αξιωματούχων της Σλοβακίας να σταματήσουν την επικοινωνία με

⁴⁰ Οδηγία 2010/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαρτίου 2010, για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων (οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων) (ΕΕ L 95 της 15.4.2010, σ. 1).

βασικά μέσα ενημέρωσης, αναγνωρίζοντας ότι αυτό αποτελεί σημαντικό εμπόδιο στο δικαίωμα του λαού να ενημερώνεται σχετικά με το έργο της κυβέρνησης· τονίζει ότι οι ενέργειες αυτές περιορίζουν την ελευθερία και τη διαφάνεια των μέσων ενημέρωσης και συντελούν στη διάδοση της παραπληροφόρησης με σκοπό τη χειραγώγηση του κοινού·

30. καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή να παράσχουν επαρκή χρηματοδότηση για μια ανεξάρτητη και πανευρωπαϊκή ποιοτική δημοσιογραφία σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο·

Προστασία των δημοσιογράφων

31. υπενθυμίζει ότι η ανεξάρτητη δημοσιογραφία αποτελεί ζωτικό στοιχείο του δημοκρατικού κράτους δικαίου ως μέρος των βασικών ελέγχων και ισορροπιών και συνιστώσα δημόσιου ελέγχου· εκφράζει την ανησυχία του για τις εσκεμμένες προσπάθειες αρκετών κυβερνήσεων και οικονομικών δυνάμεων να φιμώσουν δημοσιογράφους που αποκαλύπτουν αξιόποινες πράξεις· τονίζει ότι οι αδικαιολόγητες παρεμβάσεις και πιέσεις, ο φόβος και η αυτολογοκρισία έχουν αποτρεπτικό αποτέλεσμα στην άσκηση της δημοσιογραφικής ελευθερίας της έκφρασης·
32. αποδοκιμάζει τις ανησυχητικές τάσεις όσον αφορά την ασφάλεια των δημοσιογράφων σε αρκετά κράτη μέλη· σημειώνει ότι η πλατφόρμα του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προώθηση της προστασίας της δημοσιογραφίας και της ασφάλειας των δημοσιογράφων έχει καταχωρίσει περισσότερες από 1 600 προειδοποιήσεις απειλών από το 2015· αποδοκιμάζει τον εκφοβισμό δημοσιογράφων κατά τη διάρκεια προεκλογικών εκστρατειών, όπως συνέβη πρόσφατα στις εκλογές στη Σλοβακία· εκφράζει τη λύπη του για την αδυναμία της Μάλτας να βελτιώσει τις συνθήκες εργασίας των δημοσιογράφων μετά τη δολοφονία της Daphne Caruana Galizia, συμπεριλαμβανομένης της μη αποτελεσματικής εφαρμογής όλων των συστάσεων της έκθεσης δημόσιας έρευνας της 29ης Ιουλίου 2021· καλεί τους αξιωματούχους της σλοβακικής κυβέρνησης να απέχουν από λεκτικές επιθέσεις κατά ατόμων· υπογραμμίζει το καθήκον των δημόσιων και κυβερνητικών αξιωματούχων να υπηρετούν όλους τους πολίτες, ιδίως σε μια χώρα με ιστορικό εγκλημάτων μίσους και δολοφονίας δημοσιογράφου·
33. εκφράζει την ανησυχία του για τις επίμονες στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση· καλεί τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν τη σύσταση (ΕΕ) 2022/758⁴¹ της Επιτροπής και να εγκρίνουν εγχώρια μέτρα κατά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, προκειμένου να προστατεύσουν τους δημοσιογράφους και τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από προδήλως αβάσιμες ή καταχρηστικές δικαστικές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού· παρατηρεί ότι αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την κατάργηση των ποινών φυλάκισης για υποθέσεις δυσφήμισης, την αποποινικοποίηση της δυσφήμισης και ότι, αντ' αυτών, θα πρέπει να προτιμώνται οι αστικές ή διοικητικές διαδικασίες· εκφράζει την ικανοποίησή του για την πολιτική

⁴¹ Σύσταση (ΕΕ) 2022/758 της Επιτροπής, της 27ης Απριλίου 2022, σχετικά με την προστασία των δημοσιογράφων και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από προδήλως αβάσιμες ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού («στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού») (ΕΕ L 138 της 17.5.2022, σ. 30).

συμφωνία μεταξύ των συννομοθετών της ΕΕ σχετικά με την οδηγία κατά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού⁴². καλεί την Επιτροπή να διερευνήσει τη δυνατότητα να προτείνει περαιτέρω νομοθεσία για την κάλυψη όλων των περιπτώσεων στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών υποθέσεων· αποδοκιμάζει το γεγονός ότι, παρά τις ανησυχίες που εξέφρασαν διάφοροι διεθνείς οργανισμοί, οι προτεινόμενες διατάξεις της Μάλτας κατά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού δεν κρίνονται επαρκείς για την προστασία του έργου των δημοσιογράφων⁴³. επαναλαμβάνει την έκκλησή του προς ορισμένους Μαλτέζους πολιτικούς, συμπεριλαμβανομένου του Μαλτέζου πρώην πρωθυπουργού, να αποσύρουν τις υποθέσεις συκοφαντικής δυσφήμισης που κληροδοτήθηκαν στους κληρονόμους της Daphne Caruana Galizia και συνεχίζονται για χρόνια μετά τη δολοφονία της·

34. καλεί την ελληνική κυβέρνηση να αντιμετωπίσει τα σοβαρά προβλήματα που εντοπίστηκαν από τον μηχανισμό ταχείας αντίδρασης για την ελευθερία των μέσων μαζικής επικοινωνίας (Media Freedom Rapid Response), μια συμμαχία που εντοπίζει, παρακολουθεί και αντιδρά σε παραβιάσεις της ελευθερίας του Τύπου και των μέσων ενημέρωσης, ιδίως όσον αφορά την αυθαίρετη παρακολούθηση, την ατιμωρησία ή τα εγκλήματα κατά δημοσιογράφων, τις στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, την ανεξαρτησία και την πολυφωνία των μέσων ενημέρωσης⁴⁴. σημειώνει με μεγάλη ανησυχία την πρόσφατη κράτηση δημοσιογράφου από τις γαλλικές αρχές, προφανώς με σκοπό την αποκάλυψη των πηγών της, καθώς και την παράνομη παρακολούθηση Ολλανδού δημοσιογράφου που εργάζεται για τον ενημερωτικό ιστότοπο «De Correspondent»·
35. καταδικάζει απερίφραστα την έλλειψη σημαντικής προόδου στην έρευνα για τη δολοφονία του Γιώργου Καραϊβάζ· σημειώνει ότι οι δύο φερόμενοι ως δολοφόνοι συνελήφθησαν πάνω από δύο έτη μετά τη δολοφονία βάσει στοιχείων που φαίνεται ότι ήταν διαθέσιμα στην αστυνομία καθ' όλη τη διάρκεια αυτής της περιόδου· θεωρεί ότι δεν έχει ακόμη εντοπιστεί ο ηθικός αυτουργός της δολοφονίας· σημειώνει ότι ο Καραϊβάζ – όπως η Daphne Caruana Galizia και ο Ján Kuciak – διερευνούσε τη διαφθορά και το έγκλημα και ενδέχεται να είχε αποκτήσει εχθρούς σε υψηλόβαθμες θέσεις, μεταξύ άλλων και σε πολιτικούς κύκλους· επισημαίνει ότι ο ύποπτος για την ηθική αυτουργία της δολοφονίας της Daphne Caruana Galizia δεν έχει ακόμη καταδικασθεί, ενώ ούτε το σύνολο των υποθέσεων διαφθοράς και των εγκλημάτων που διερευνούσε έχει αντιμετωπιστεί επαρκώς από τις αρχές·
36. καταδικάζει την παράνομη παρακολούθηση δημοσιογράφων, ιδίως μέσω κατασκοπευτικού λογισμικού· εκφράζει την απογοήτευσή του για την άρνηση της Επιτροπής να εφαρμόσει όλες τις συστάσεις της ειδικής εξεταστικής επιτροπής για το

⁴² Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των προσώπων που προβαίνουν σε ενέργειες συμμετοχής του κοινού από προδήλως αβάσιμες ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες («στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού»), (COM(2022)0177).

⁴³ Επίτροπος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Συμβουλίου της Ευρώπης, επιστολή προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων της Μάλτας, 26 Σεπτεμβρίου 2023.

⁴⁴ International Press Institute (Διεθνές Ινστιτούτο Τύπου), Murdered, surveilled and sued: decisive action needed to protect journalists and salvage press freedom in Greece [Δολοφονημένοι, παρακολουθούμενοι και εναγόμενοι: απαιτείται αποφασιστική δράση για την προστασία των δημοσιογράφων και τη διάσωση της ελευθερίας του Τύπου στην Ελλάδα], 27 Σεπτεμβρίου 2023.

Pegasus και θεωρεί ότι πρόκειται περί παραλείψεως· υπενθυμίζει το αίτημά του προς την Επιτροπή να αξιολογήσει, έως τις 30 Νοεμβρίου 2023, την εκπλήρωση των ειδικών όρων που τίθενται στη σύσταση για την Κύπρο, την Ελλάδα, την Ουγγαρία, την Πολωνία και την Ισπανία· επισημαίνει ότι σε καμία από τις πολλές περιπτώσεις κατάχρησης κατασκοπευτικού λογισμικού κατά δημοσιογράφων, ακτιβιστών, πολιτικών, δικηγόρων και άλλων πολιτικών στόχων, δεν έχει αποδοθεί δικαιοσύνη· καταλήγει, ως εκ τούτου, στο συμπέρασμα ότι, σε αντίθεση με την παραδοχή της Επιτροπής, πολλές εθνικές αρχές δεν είναι πρόθυμες ούτε ικανές να αντιμετωπίσουν το ζήτημα, αφήνοντας τα θύματα χωρίς αποτελεσματική έννομη προστασία και τη δημοκρατία απροστάτευτη· εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για το αποτρεπτικό αποτέλεσμα της ατιμωρησίας της κατάχρησης κατασκοπευτικού λογισμικού για τους δημοσιογράφους και τις πηγές τους· υπογραμμίζει ότι η παράνομη χρήση κατασκοπευτικού λογισμικού από εθνικές κυβερνήσεις επηρεάζει άμεσα και έμμεσα την ακεραιότητα της λήψης αποφάσεων, με αποτέλεσμα να υπονομεύεται η δημοκρατία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να αναδεικνύεται η επείγουσα ανάγκη για μεγαλύτερη διαφάνεια και νομική λογοδοσία του κλάδου εποπτείας·

37. υπενθυμίζει ότι η εμπορία και η χρήση κατασκοπευτικού λογισμικού πρέπει να ρυθμίζονται αυστηρά, ότι η χρήση κατασκοπευτικού λογισμικού από τα κράτη μέλη πρέπει να είναι αναλογική και να μην είναι αυθαίρετη, και ότι η παρακολούθηση πρέπει να επιτρέπεται μόνο σε περιπτώσεις αυστηρά προκαθορισμένες· θεωρεί ότι η ύπαρξη, σε πρότερο στάδιο, αποτελεσματικών μηχανισμών διασφάλισης της δικαστικής εποπτείας είναι κρίσιμης σημασίας για την προστασία των ατομικών ελευθεριών· επαναβεβαιώνει ότι τα ατομικά δικαιώματα δεν επιτρέπεται να διακυβεύονται λόγω ανεξέλεγκτης πρόσβασης στην παρακολούθηση· υπογραμμίζει ότι εξίσου σημαντική είναι η ικανότητα του δικαστικού σώματος να ασκεί, σε μεταγενέστερο στάδιο, εύλογη και ουσιαστική εποπτεία στον τομέα των αιτημάτων παρακολούθησης για λόγους εθνικής ασφάλειας, προκειμένου να διασφαλιστεί η δυνατότητα ένστασης στη δυσανάλογη χρήση κατασκοπευτικού λογισμικού από τις κυβερνήσεις·
38. τονίζει ότι ο αντίκτυπος της παράνομης χρήσης κατασκοπευτικού λογισμικού είναι πολύ πιο έντονος σε εκείνα τα κράτη μέλη όπου οι αρχές οι οποίες συνήθως θα επιφορτίζονταν με τη διερεύνηση, την παροχή έννομης προστασίας στα άτομα που στοχοποιούνται και τη διασφάλιση της λογοδοσίας, βρίσκονται υπό τον ασφυκτικό έλεγχο του κράτους και θεωρεί ότι, όταν υπάρχει κρίση του κράτους δικαίου και η ανεξαρτησία του δικαστικού σώματος διακυβεύεται, οι εθνικές αρχές δεν είναι αξιόπιστες· καλεί, επομένως, την Επιτροπή να θεσπίσει ειδική ανά χώρα παρακολούθηση και συστάσεις σχετικά με την παράνομη χρήση κατασκοπευτικού λογισμικού από τα κράτη μέλη στην έκθεση για το κράτος δικαίου, αξιολογώντας την ικανότητα ανταπόκρισης των κρατικών θεσμών όσον αφορά την παροχή έννομης προστασίας σε στοχευόμενα πρόσωπα·

Διαφάνεια και πρόσβαση στην πληροφορία

39. αποδοκιμάζει τις συνεχείς δυσκολίες που αντιμετωπίζουν πολλοί πολίτες, δημοσιογράφοι και βουλευτές σε πολλά κράτη μέλη όσον αφορά την απόκτηση πληροφοριών και την πρόσβαση σε έγγραφα· υπογραμμίζει ότι πολύ συχνά οι δημόσιες αρχές εμποδίζουν εσκεμμένα την πρόσβαση σε πληροφορίες και έγγραφα, π.χ. καθυστερώντας δυσανάλογα τις αποφάσεις ή παρέχοντας μόνο «κατ' επίφαση»

πρόσβαση, καθιστώντας τις πληροφορίες μόνο εν μέρει διαθέσιμες· σημειώνει ότι η Επιτροπή διαπιστώνει ότι διάφορα κράτη μέλη έχουν αναλάβει πρωτοβουλίες για την καλύτερη ρύθμιση της πρόσβασης σε πληροφορίες, όπως στην Τσεχία, τη Λιθουανία και τη Σλοβακία, και ορισμένα άλλα εργάζονται ώστε να επιφέρουν βελτιώσεις σε αυτόν τον τομέα, όπως η Γερμανία, η Ισπανία, η Κροατία, το Λουξεμβούργο και η Ουγγαρία· σημειώνει, ωστόσο, ότι ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν να μην αντιμετωπίζουν πλήρως τις ανησυχίες, όπως η Μάλτα, η Αυστρία και η Φινλανδία· επαναλαμβάνει την έκκλησή του προς την κυβέρνηση της Μάλτας να αποσύρει τις προσφυγές της κατά μιας σειράς αιτημάτων για ελευθερία πληροφόρησης που υποβλήθηκαν από το «The Shift News»·

40. καλεί τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να επιδείξουν υποδειγματική συμπεριφορά όσον αφορά την πρόσβαση σε πληροφορίες και έγγραφα· σημειώνει, στο πλαίσιο αυτό, την πρόσφατη ειδική έκθεση της Ευρωπαϊκής Διαμεσολαβήτριας σχετικά με τον χρόνο που χρειάζεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τον χειρισμό αιτήσεων πρόσβασης του κοινού σε έγγραφα, ύστερα από τη στρατηγική έρευνά της επί του θέματος κατά την οποία διαπίστωσε κρούσματα κακοδιοίκησης, διότι η Επιτροπή έδειξε συστημικές και σημαντικές καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση επιβεβαιωτικών αιτήσεων⁴⁵· καλεί την Επιτροπή να αντιμετωπίσει οριστικά αυτό το επαναλαμβανόμενο πρόβλημα·
41. ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να ρυθμίσουν την άσκηση επιρροής από ομάδες συμφερόντων με την εισαγωγή εθνικών υποχρεωτικών μητρώων διαφάνειας για όλους τους πολιτικούς, τα μέλη και τους αξιωματούχους κυβερνήσεων, αρχών και υπηρεσιών· ενθαρρύνει τους πολιτικούς και τους αξιωματούχους κυβερνήσεων, αρχών και υπηρεσιών να δίνουν στη δημοσιότητα κατάλογο όλων των συνεδριάσεών τους·

Οικονομική διάσταση του κράτους δικαίου

42. ζητεί την ενίσχυση της αρχής του κράτους δικαίου στην εσωτερική αγορά· υπογραμμίζει ότι οι αξιόπιστες και σταθερές δομές του κράτους δικαίου αποτελούν βασικούς πυλώνες για τις επενδύσεις και το εμπόριο, στοιχεία που είναι ουσιώδη για την ανταγωνιστικότητα, και, συνεπώς, για την ικανότητα του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας και της αγοράς εργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση· εκφράζει τη λύπη του για τα μέτρα των κρατών μελών στον τομέα αυτό που παραβιάζουν το δίκαιο της Ένωσης, όπως ορισμένα προστατευτικά μέτρα·
43. απαιτεί να εντατικοποιηθεί η παρακολούθηση της οικονομικής διάστασης του κράτους δικαίου· καλεί την Επιτροπή να συνεκτιμά περισσότερο και να δίδει ιδιαίτερη προσοχή στην οικονομική διάσταση στην έκθεση για το κράτος δικαίου στο πλαίσιο ενός ευρύτερου πεδίου εφαρμογής της έκθεσης·
44. υπενθυμίζει ότι καταδικάζει τις καταγγελλόμενες συστημικές μεροληπτικές, αδιαφανείς και αθέμιτες πρακτικές εις βάρος εταιρειών σε ορισμένους τομείς στην Ουγγαρία και τη χρήση κονδυλίων της ΕΕ για τον πλουτισμό των πολιτικών συμμάχων της κυβέρνησης, σε αντίθεση με τους κανόνες της ΕΕ για τον ανταγωνισμό και τις δημόσιες συμβάσεις· εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για την αυξανόμενη συγκέντρωση επιχειρήσεων στα

---

⁴⁵ Ευρωπαϊκή Διαμεσολαβήτρια, ειδική έκθεση της Ευρωπαϊκής Διαμεσολαβήτριας στη στρατηγική της έρευνα σχετικά με τον χρόνο που χρειάζεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τον χειρισμό αιτήσεων πρόσβασης του κοινού σε έγγραφα (ΟΙ/2/2022/OAM), 18 Σεπτεμβρίου 2023.

χέρια ολιγαρχών με δεσμούς με την παρούσα κυβέρνηση, οι οποίες έχουν δηλώσει δημοσίως την πρόθεσή τους να εισέλθουν σε βασικούς τομείς, καθώς και για τη στοχοποίηση των ανταγωνιστών των εν λόγω επιχειρήσεων·

45. υπενθυμίζει ότι, εντός του πεδίου εφαρμογής των Συνθηκών, κάθε διάκριση λόγω ιθαγένειας απαγορεύεται σύμφωνα με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και ότι η ελευθερία εγκατάστασης, η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών και η ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων αποτελούν θεμελιώδη στοιχεία της ενιαίας αγοράς· υπογραμμίζει ότι οι κανόνες σχετικά με την ίση μεταχείριση απαγορεύουν τις εμφανείς και τις συγκαλυμμένες διακρίσεις λόγω ιθαγένειας ή, στην περίπτωση μιας εταιρείας, της έδρας της· υπογραμμίζει ότι η ορθή εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού και δημόσιων συμβάσεων είναι προς το συμφέρον και των ουγγρικών εταιρειών·
46. καλεί τα κράτη μέλη να επιδείξουν στη διεθνή κοινότητα την προσήλωσή τους στο κράτος δικαίου και να εφαρμόσουν όλα τα εγκεκριμένα περιοριστικά μέτρα της ΕΕ με ακρίβεια και συνέπεια, καθώς και να αποτρέψουν την καταστρατήγησή τους· καλεί την Επιτροπή να παρακολουθεί στενά την εφαρμογή των παραπάνω·

Χώρος της κοινωνίας των πολιτών

47. αναγνωρίζει τον καίριο ρόλο που διαδραματίζουν η κοινωνία των πολιτών και ο υγιής δημόσιος χώρος για την προάσπιση και την προστασία του κράτους δικαίου και επαναλαμβάνει την έκκλησή του να αφιερωθεί χωριστό κεφάλαιο στην κατάσταση της κοινωνίας των πολιτών στα κράτη μέλη· σημειώνει ότι η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η Μάλτα, η Ιρλανδία, η Βουλγαρία, η Λιθουανία και η Γερμανία έχουν ανακοινώσει ή δρομολογήσει προσπάθειες για τη βελτίωση του πλαισίου για την κοινωνία των πολιτών, και διαπιστώνει ότι η κοινωνία των πολιτών αντιμετωπίζει ιδιαίτερα προβλήματα στην Κύπρο, την Ελλάδα, την Ισπανία, την Ιταλία και τη Γαλλία, και ότι εξακολουθούν να υφίστανται αυταρχικοί και σοβαροί συστημικοί περιορισμοί στην Ουγγαρία και την Πολωνία· καλεί όλα τα κράτη μέλη να αποδεχθούν τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ) ως σημαντικά ενδιαφερόμενα μέρη στον δημοκρατικό βίο και να δημιουργήσουν ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την κοινωνία των πολιτών·
48. καλεί την Επιτροπή να επενδύσει περαιτέρω, μέσω ειδικής χρηματοδότησης, στην ανάπτυξη ικανοτήτων για τις ΟΚΠ, προκειμένου να παρακολουθούν και να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με την κατάσταση του κράτους δικαίου στα κράτη μέλη, όπως μέσω του προγράμματος «Πολίτες, Ισότητα, Δικαιώματα και Αξίες», και να διασφαλίσει επαρκή προστασία των ΟΚΠ που συμμετέχουν στην εν λόγω διαδικασία· εκφράζει την ανησυχία του για το γεγονός ότι η μεροληπτική κατανομή της χρηματοδότησης σε ορισμένες χώρες επηρεάζει τις ΟΚΠ που δραστηριοποιούνται για την προώθηση των δικαιωμάτων των ευάλωτων ομάδων ή, γενικότερα, για σκοπούς που δεν υποστηρίζουν οι κυβερνήσεις· ενθαρρύνει τη διεξοδική αξιολόγηση των ζητημάτων αυτών σε όλες τις χώρες που καλύπτονται από την έκθεση και τονίζει την ανάγκη για συστάσεις ανά χώρα για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων· παροτρύνει την Επιτροπή να εξετάσει το ενδεχόμενο άμεσης διαχείρισης των κονδυλίων της ΕΕ, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι επιλέξιμοι δικαιούχοι, όπως ΟΚΠ, επιχειρήσεις και τοπικές αρχές, λαμβάνουν την προοριζόμενη για αυτούς χρηματοδότηση από την ΕΕ·

49. επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής για οδηγία σχετικά με τα ευρωπαϊκά διασυνοριακά σωματεία (COM(2023)0516) και δεσμεύεται να δώσει προτεραιότητα στην έγκρισή της· προτρέπει περαιτέρω την Επιτροπή να καταρτίσει στρατηγική που θα προβλέπει ελάχιστα πρότυπα για την προστασία των ΟΚΠ σε όλα τα κράτη μέλη, προκειμένου να προωθήσει ένα κανονιστικό και πολιτικό περιβάλλον χωρίς απειλές και επιθέσεις, και να τους παράσχει βιώσιμη και χωρίς διακρίσεις πρόσβαση σε πόρους, στηρίζοντας και ενθαρρύνοντας παράλληλα την προσήλωσή τους στον κοινωνικό διάλογο και τη συμμετοχή τους στη χάραξη πολιτικής·
50. εκφράζει τη βαθιά ανησυχία του για τα σχέδια που ανακοινώθηκαν από τη σλοβακική κυβέρνηση για τη θέσπιση νομοθεσίας που θα υπονόμει τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών, μεταξύ άλλων περιορίζοντας το έργο των ΜΚΟ και στιγματίζοντας οργανώσεις που λαμβάνουν ξένη χρηματοδότηση·
51. αποδοκιμάζει το γεγονός ότι η κατάσταση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην ΕΕ εξακολουθεί να επιδεινώνεται ολοένα και περισσότερο τα τελευταία χρόνια· ζητεί από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι σε θέση να εργάζονται χωρίς εμπόδια και ανασφάλεια·

Η νόμιμη χρήση βίας από την αστυνομία στο πλαίσιο του κράτους δικαίου, καθώς και η ελευθερία της έκφρασης και του συνέρχεσθαι ειρηνικώς

52. τονίζει ότι η επιβολή του νόμου διαδραματίζει ουσιώδη ρόλο στη διατήρηση του κράτους δικαίου, στη δημιουργία ασφαλούς περιβάλλοντος για τα άτομα και στην παροχή δυνατότητας σε αυτά να απολαμβάνουν τα θεμελιώδη δικαιώματα· εκφράζει τη λύπη του διότι, σύμφωνα με την έκθεση της Επιτροπής για το κράτος δικαίου του 2023, σε ορισμένα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων του Βελγίου, της Κύπρου, της Πορτογαλίας και της Σλοβακίας, ο τομέας της επιβολής του νόμου δεν διαθέτει επαρκείς πόρους για την αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων του, όπως η καταπολέμηση της διαφθοράς· καλεί τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν επαρκή χρηματοδότηση, κατάρτιση και ανθρώπινους πόρους για την αστυνομία και άλλες υπηρεσίες επιβολής του νόμου·
53. τονίζει ότι το προνόμιο της χρήσης βίας πρέπει να αντιμετωπίζεται με εξαιρετική προσοχή και τονίζει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι η αστυνομία χρησιμοποιεί βία μόνο όταν είναι απολύτως αναγκαίο και αποκλειστικά στον βαθμό που απαιτείται για την επίτευξη θεμιτού στόχου· υπενθυμίζει ότι είναι αναγκαίο η αστυνομία να εκπληρώνει τα καθήκοντά της σύμφωνα με την αρχή της αμεροληψίας και της μη εισαγωγής διακρίσεων· καλεί τα κράτη μέλη να ερευνούν ενδελεχώς τυχόν υποθέσεις υπερβολικής χρήσης βίας ή μεροληπτικής μεταχείρισης από τις αρχές επιβολής του νόμου και να διασφαλίσουν συστημικές εγγυήσεις έναντι τέτοιων καταχρήσεων·
54. καλεί τα κράτη μέλη να λαμβάνουν εν προκειμένω υπόψη τον Κώδικα Αστυνομικής Δεοντολογίας του Συμβουλίου της Ευρώπης· θεωρεί ότι οι αστυνομικοί θα πρέπει να εκπαιδεύονται στη χρήση εναλλακτικών πρακτικών για τη διατήρηση της δημόσιας τάξης που δεν θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή διαδηλωτών ή κρατουμένων· καλεί τα κράτη μέλη να θεσπίσουν κατευθυντήριες γραμμές για όλη την ΕΕ για μια διαφανή,

ανεξάρτητη και συνεπή διαδικασία επιλογής, δοκιμής και ελέγχου των όπλων που χρησιμοποιούνται από τα όργανα επιβολής του νόμου, με βάση τα πρότυπα, τις συστάσεις και τις κατευθυντήριες αρχές των Ηνωμένων Εθνών· σημειώνει ότι, μέσω της αξιολόγησης αυτής, θα πρέπει να προσδιορίζεται η συμμόρφωσή τους με το διεθνές δίκαιο και τα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων πριν από την επιλογή και την ανάπτυξή τους· καλεί τα κράτη μέλη να συλλέγουν στοιχεία σχετικά με όλες τις περιπτώσεις χρήσεις βίας, προκειμένου να καταστεί δυνατή η συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με τη χρήση, την αθέμιτη χρήση, τις απροσδόκητες συνέπειες, τους τραυματισμούς και τους θανάτους και τα αίτιά τους· εκφράζει την ανησυχία του για τη χρήση υπερβολικής βίας από τις αρχές επιβολής του νόμου σε ολόκληρη την ΕΕ· τονίζει ότι η γαλλική αστυνομία έχει τον βαρύτερο οπλισμό από τις περισσότερες άλλες αστυνομικές δυνάμεις σε άλλα μέρη της ΕΕ· εκφράζει την ανησυχία του για το γεγονός ότι οι αρχές επιβολής του νόμου στη Γαλλία προβαίνουν επίσης σε αυθαίρετες κρατήσεις διαδηλωτών, κάτι που συνιστά παραβίαση του δικαιώματος στην ελευθερία, καθώς οι περισσότεροι κρατούμενοι αποφυλακίζονται εντός ολίγων ωρών χωρίς καμία κατηγορία·

55. εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για το γεγονός ότι εξακολουθούν να αναφέρονται σε ολόκληρη την ΕΕ πολλά κρούσματα δυσανάλογης χρήσης βίας κατά διαδηλωτών, συμπεριλαμβανομένου του ξυλοδαρμού διαδηλωτών· σημειώνει ότι οι αρχές επιβολής του νόμου σε ορισμένα κράτη μέλη χρησιμοποιούν όλο και πιο πολύ «λιγότερο θανατηφόρα όπλα» για τον έλεγχο ή τη διασπορά πλήθους διαδηλωτών, κάτι που έχει επίσης οδηγήσει σε σοβαρό τραυματισμό σημαντικού αριθμού ανθρώπων τα τελευταία χρόνια, γεγονός που σημαίνει ότι απαιτούνται σαφείς κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη χρήση τους·
56. πιστεύει ότι, σε πολλά μέρη της ΕΕ, οι ελευθερίες της έκφρασης και του συνέρχεσθαι ασκούνται υπό ανησυχητικές συνθήκες· τονίζει ότι οι περιορισμοί στο δικαίωμα του συνέρχεσθαι ειρηνικώς δεν μπορούν, κατ' αρχήν, να βασίζονται στην ουσία του μηνύματος το οποίο επιθυμούν να μεταδώσουν οι συμμετέχοντες σε διαμαρτυρία, δεδομένου ότι το δικαίωμα αυτό συνδέεται στενά με το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης, εξαιρουμένων συγκεντρώσεων οι οποίες αποσκοπούν στην υποκίνηση βίας· επιμένει ότι οι νόμοι και οι πρακτικές σχετικά με τις συναθροίσεις θα πρέπει πάντα να τηρούν τα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων για την ελευθερία του συνέρχεσθαι και την αστυνόμευση των διαδηλώσεων, συμπεριλαμβανομένης της παροχής διεξοδικής κατάρτισης για τα ανθρώπινα δικαιώματα στους αστυνομικούς· καλεί τα κράτη μέλη να μην εγκρίνουν νόμους ούτε να υιοθετούν πρακτικές που περιορίζουν προληπτικά το δικαίωμα του συνέρχεσθαι ειρηνικώς ή που θα μπορούσαν να ποινικοποιήσουν εκ των προτέρων τη δράση των διαδηλωτών χωρίς δικαστικό έλεγχο·
57. εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για τα πολυάριθμα κρούσματα υπερβολικής χρήσης βίας από τις αστυνομικές υπηρεσίες κατά μειονοτικών ομάδων, όπως ατόμων Ρομά, σε διάφορα κράτη μέλη· καλεί τις αρχές των κρατών μελών να διερευνήσουν πλήρως και ανεξάρτητα όλες αυτές τις υποθέσεις· εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για το γεγονός ότι τρία νεαρά άτομα Ρομά έχουν σκοτωθεί τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα, καθώς και για την έλλειψη διεξοδικής έρευνας για τα περιστατικά αυτά·

Ισότητα, απαγόρευση των διακρίσεων και πολυφωνία

58. σημειώνει ότι η οπισθοδρόμηση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου και η υπονόμηση των δικαιωμάτων των μειονοτήτων συχνά συμβαδίζουν, υπογραμμίζοντας για άλλη μια φορά την ανάγκη για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση όσον αφορά την παρακολούθηση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων στις μελλοντικές εκθέσεις· αποδοκιμάζει την έλλειψη προόδου όσον αφορά την προστασία των μειονοτήτων σε ολόκληρη την ΕΕ· καταδικάζει τη ρητορική μίσους, μεταξύ άλλων από κυβερνητικούς ή πολιτικούς αξιωματούχους, κατά μειονοτικών ομάδων·
59. τονίζει την αναγκαιότητα της καταπολέμησης κάθε είδους διακρίσεων, ρητορικής μίσους και εγκλημάτων που στοχοποιούν συγκεκριμένα μειονοτικές ομάδες και μέλη εθνικών, εθνοτικών, γλωσσικών και θρησκευτικών μειονοτήτων· καλεί την Επιτροπή να συμπεριλάβει έναν ειδικό νέο πυλώνα για το θέμα αυτό στην επόμενη έκθεση, χαρτογραφώντας όλες τις μορφές ξеноφοβίας, ρατσισμού, αντισημιτισμού, ισλαμοφοβίας, αθιγγανοφοβίας, φοβίας κατά των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων, ρητορικής μίσους και διακρίσεων σε όλα τα κράτη μέλη·
60. εκφράζει την ανησυχία του για την πρόσφατη έξαρση του αντισημιτισμού, που εκδηλώνεται με πράξεις βίας, με εκφοβισμούς και με την επίδειξη συμβόλων μίσους σε δημόσιους χώρους·
61. εκφράζει επίσης την ανησυχία του για το επίπεδο ισλαμοφοβίας στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων εκστρατειών δυσφήμισης και παραπληροφόρησης·
62. εκφράζει την απογοήτευσή του για τη βραδύτητα της Επιτροπής όσον αφορά την αντιμετώπιση της μη συμμόρφωσης των κρατών μελών με τη νομοθεσία και τη νομολογία για τα θεμελιώδη δικαιώματα· παροτρύνει την Επιτροπή, ως θεματοφύλακα των Συνθηκών, να ανταποκριθεί στην ευθύνη της για την επιβολή της νομοθεσίας της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και να μην βασίζεται μόνο στους πολίτες που πηγαίνουν οι ίδιοι στα δικαστήρια για να διασφαλίσουν την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ· συστήνει, ειδικότερα, στην Επιτροπή να αναλαμβάνει δράσεις όσον αφορά τις παραλείψεις εφαρμογής των αποφάσεων του ΔΕΕ δυνάμει του άρθρου 260 παράγραφος 2 ΣΛΕΕ και του κανονισμού για την αιρεσιμότητα όσον αφορά το κράτος δικαίου σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης·
63. καλεί τα κράτη μέλη της ΕΕ να καταστήσουν την προστασία των δικαιωμάτων των ΛΟΑΤΚΙ+ πραγματική και οριζόντια προτεραιότητα σε όλους τους τομείς πολιτικής· καλεί την Επιτροπή να χρησιμοποιήσει όλα τα διαθέσιμα μέσα για να διασφαλίσει τον σεβασμό των δικαιωμάτων των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων σε ολόκληρη την ΕΕ, περιλαμβανομένης της χρήσης διαδικασιών επί παραβάσει κατά των κρατών μελών· καλεί τα κράτη μέλη να λαμβάνουν υπόψη τις 12 συστάσεις της Συντονιστικής Επιτροπής του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση των διακρίσεων και την προώθηση της ποικιλομορφίας και της ένταξης για την καταπολέμηση των εγκλημάτων μίσους κατά των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων, καθώς και τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας⁴⁶· σημειώνει το

⁴⁶ Συμβούλιο της Ευρώπης, Συντονιστική Επιτροπή για την καταπολέμηση των διακρίσεων και την προώθηση της ποικιλομορφίας και της ένταξης, «Θεματική επανεξέταση της εφαρμογής της σύστασης CM/Rec(2010)5», 14 Σεπτεμβρίου 2023· Συμβούλιο της Ευρώπης, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας, «Σύσταση γενικής πολιτικής αριθ. 17 για την πρόληψη και την καταπολέμηση της

πρόσφατο σχέδιο νόμου της Ρουμανίας, το οποίο αποσκοπεί στη συμμόρφωση με την απόφαση *Coman* του 2018 του ΔΕΕ⁴⁷, καθώς και την κριτική ότι το σχέδιο νόμου εφαρμόζει την εν λόγω απόφαση πολύ συσταλτικά και ότι δεν εγγυάται ίσα δικαιώματα για τα ομόφυλα ζευγάρια⁴⁸· καλεί όλα τα άλλα κράτη μέλη χωρίς νομική αναγνώριση των σχέσεων συμβίωσης μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου, όπως η Βουλγαρία, η Λιθουανία, η Πολωνία, η Ρουμανία και η Σλοβακία, να διασφαλίσουν τη νομική κατοχύρωση αυτού του δικαιώματος·

64. εκφράζει τη βαθιά του λύπη για το γεγονός ότι η νομική αναγνώριση του φύλου μέσω αλλαγής της ληξιαρχικής κατάστασης εξακολουθεί να μην είναι δυνατή σε ορισμένα κράτη μέλη· εκφράζει τη λύπη του για την έλλειψη προσπαθειών και βούλησης της βουλγαρικής κυβέρνησης να παρουσιάσει ένα αξιόπιστο σχέδιο δράσης για την εφαρμογή της απόφασης που εξέδωσε το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην υπόθεση *Y.T. κατά Βουλγαρίας* στις 9 Ιουλίου 2020· υπενθυμίζει, επιπλέον, το γεγονός ότι η Βουλγαρία εξακολουθεί να μην εφαρμόζει την απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση «Baby Sara» (C-490/20)·
65. ζητεί να συμπεριληφθούν στο νομικό πλαίσιο της ΕΕ κατά των διακρίσεων οι διακρίσεις που οφείλονται στον γενετήσιο προσανατολισμό και στην ταυτότητα, την έκφραση και τα χαρακτηριστικά φύλου, με βάση μια διασταλτική ερμηνεία των διακρίσεων λόγω γενετήσιου προσανατολισμού και φύλου και της αρχής της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών που ορίζεται στις Συνθήκες· σημειώνει ότι αυτό θα διασφαλίσει την ασφάλεια δικαίου και την ολοκληρωμένη προστασία όλων των πολιτών της Ένωσης μας, και ότι η ερμηνεία αυτή έχει ήδη συμφωνηθεί από τους συννομοθέτες στην πρόταση οδηγίας για τη θέσπιση προτύπων για τους φορείς ισότητας στον τομέα της ίσης μεταχείρισης και των ίσων ευκαιριών μεταξύ γυναικών και ανδρών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (COM(2022)0688)·
66. ζητεί ευρωπαϊκή απαγόρευση των «πρακτικών μεταστροφής»· ζητεί απαγόρευση του ακρωτηριασμού των γεννητικών οργάνων, ο οποίος βλάπτει επίσης τα διαφυλικά άτομα (ακρωτηριασμός των ίντερσεξ ατόμων)· ζητεί απαγόρευση των αναγκαστικών αμβλώσεων και των αναγκαστικών στείρωσεων, που συνιστούν μορφή έμφυλης βίας και βλάπτουν ιδιαίτερα τα άτομα με αναπηρία· υπογραμμίζει τη σημασία του σεβασμού του αυτοπροσδιορισμού και της αυτονομίας και της προώθησης της σωματικής και ψυχικής υγείας των ατόμων ΛΟΑΤΚΙ+· υπογραμμίζει ότι η θέση του σχετικά με την πρόταση οδηγίας για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (COM(2022)0105) περιλαμβάνει την προσθήκη του ακρωτηριασμού των γεννητικών οργάνων των γυναικών και των ίντερσεξ ατόμων και της αναγκαστικής στείρωσης στον κατάλογο των λεγόμενων ευρωεγκλημάτων·
67. επαναλαμβάνει ότι τα δικαιώματα των γυναικών είναι ανθρώπινα δικαιώματα και ότι τίποτα δεν μπορεί να δικαιολογήσει οπισθοδρόμηση των δικαιωμάτων και της αυτονομίας των γυναικών· καταδικάζει ειδικότερα την επίθεση κατά της σεξουαλικής

μισαλλοδοξίας και των διακρίσεων κατά των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων», 28 Σεπτεμβρίου 2023.

⁴⁷ Απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Ιουνίου 2018, αίτηση του Curtea Constituțională (Συνταγματικό Δικαστήριο της Ρουμανίας) για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, ECLI:EU:C:2018:385.

⁴⁸ Euractiv, «Romanian LGBTQ+ community wants equal rights, not special conditions» (Η ρουμανική κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων θέλει ίσα δικαιώματα, όχι ειδικές συνθήκες), 22 Σεπτεμβρίου 2023.

και αναπαραγωγικής υγείας και των συναφών δικαιωμάτων των γυναικών και των κοριτσιών που λαμβάνει χώρα σε διάφορα κράτη μέλη· πιστεύει ότι το δικαίωμα στην ασφάλη και νόμιμη άμβλωση θα πρέπει να κατοχυρωθεί στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων·

68. τονίζει ότι η έμφυλη βία, τόσο εντός όσο και εκτός διαδικτύου, αποτελεί ιδιαίτερα σοβαρό έγκλημα και εκτεταμένη παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών στην Ένωση, η οποία πρέπει να αντιμετωπιστεί με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και αποφασιστικότητα σε κοινή βάση· τονίζει ότι η έμφυλη βία είναι αποτέλεσμα κοινωνικών και συστημικών διαρθρωτικών ανισοτήτων μεταξύ των φύλων που έχουν διασυνοριακή διάσταση· εφιστά ιδίως την προσοχή στην αύξηση των κινημάτων κατά της ισότητας των φύλων, κατά των ΛΟΑΤΚΙ+ και των αντιφεμινιστικών κινημάτων, τα οποία είναι καλά οργανωμένα και έχουν διασυνοριακό χαρακτήρα· θεωρεί, επιπλέον, ότι η διασυνοριακή διάσταση της διαδικτυακής έμφυλης βίας και ο μεγάλος ατομικός, οικονομικός και κοινωνικός αντίκτυπος της έμφυλης βίας σε όλα τα κράτη μέλη επαναβεβαιώνουν την ανάγκη να καταπολεμηθεί η έμφυλη βία στις πολλαπλές διαστάσεις της σε κοινή ενωσιακή βάση·
69. τονίζει ότι η μη καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών και άλλων μορφών βίας με βάση το φύλο σε κοινή βάση απορρέει επίσης από την έλλειψη ελάχιστων κανόνων σχετικά με τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και κυρώσεων· σημειώνει ότι αυτό περιλαμβάνει έναν κοινό ορισμό της έμφυλης βίας, ελάχιστους κανόνες σχετικά με βασικά ζητήματα πρόληψης, ελλιπούς καταγγελίας, προστασίας των θυμάτων, στήριξης και αποκατάστασης, καθώς και δίωξης των δραστών· υπογραμμίζει ότι οι προσεγγίσεις και τα επίπεδα δέσμευσης των κρατών μελών για την πρόληψη και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας ποικίλλουν σημαντικά και ότι, ως εκ τούτου, μια προσέγγιση σε κοινή βάση θα συμβάλει επίσης στην επιβολή του νόμου σε διασυνοριακές επιχειρήσεις·
70. πιστεύει ότι, παρόλο που οι εθνικοί εκλογικοί νόμοι δεν υπάγονται στην αρμοδιότητα της Ένωσης, όλα τα εκλεγμένα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικά των διαφόρων φωνών εντός του εκλογικού σώματος· εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για ορισμένα εκλογικά συστήματα ανά την Ένωση που βλάπτουν την πολυφωνία, όπως συστήματα που προβλέπουν υψηλό εκλογικό όριο· ενθαρρύνει τις εθνικές εκλογικές μεταρρυθμίσεις σε περιπτώσεις στις οποίες μεγάλα τμήματα του πληθυσμού παραμένουν χωρίς εκπροσώπηση·
71. καταδικάζει απερίφραστα τους πολυάριθμους θανάτους προσφύγων και μεταναστών στη θάλασσα, οι οποίοι αποτελούν συχνά θύματα εμπορίας ανθρώπων και αντιμετωπίζουν απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη η ασφάλεια ή τα θεμελιώδη δικαιώματά τους· υπενθυμίζει στα κράτη μέλη την υποχρέωσή τους, δυνάμει του διεθνούς δικαίου της θαλάσσης, να συνδράμουν τα άτομα που βρίσκονται σε κίνδυνο και ζητεί τη θέσπιση ολοκληρωμένης αποστολής έρευνας και διάσωσης της ΕΕ, υλοποιούμενης από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών και τον Frontex· σημειώνει το έργο του Frontex και του Υπευθύνου Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του, καθώς και του Οργανισμού της ΕΕ για το Άσυλο· τονίζει την ανάγκη για ένα αποτελεσματικό σύστημα ασύλου της ΕΕ που θα σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα· σημειώνει την πρόοδο που έχει επιτευχθεί όσον αφορά το νέο Σύμφωνο

για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, με αποτέλεσμα να καθίσταται δυνατή η έγκριση του συμφώνου πριν από το τέλος της παρούσας κοινοβουλευτικής περιόδου·

Διατομεακά συμπεράσματα σχετικά με την κατάσταση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε ολόκληρη την ΕΕ

72. εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία, υπό το φως των ανωτέρω, για τη διάβρωση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε ολόκληρη την ΕΕ· επισημαίνει ότι, ενώ η κατάσταση που παρουσιάζεται στην έκθεση της Επιτροπής για το κράτος δικαίου αποκαλύπτει πολλές ανησυχητικές εξελίξεις, η πραγματικότητα φαίνεται ακόμη πιο ανησυχητική όταν λαμβάνονται υπόψη άλλες ανεξάρτητες εκθέσεις και πηγές· υπογραμμίζει ότι η διάβρωση αυτών των αξιών στα κράτη μέλη θέτει σε κίνδυνο και υπονομεύει τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και την κατάσταση στην ΕΕ στο σύνολό της, έστω και αν ορισμένα κράτη μέλη είναι υποδειγματικά όσον αφορά την προστασία και την προώθηση αυτών των αξιών·
73. υπογραμμίζει ότι αυτή η κατάσταση δεν αποτελεί απλώς αφηρημένο συμπέρασμα αλλά επηρεάζει την καθημερινή ζωή των πολιτών και των επιχειρήσεων της ΕΕ, καθώς αντιμετωπίζουν, για παράδειγμα, ένα αναποτελεσματικό ή μη ανεξάρτητο δικαστικό σώμα, ανεξέλεγκτη διαφθορά, και δεν διαθέτουν πρόσβαση σε ανεξάρτητη και ποιοτική δημοσιογραφία· επισημαίνει ότι αυτό υπονομεύει την εμπιστοσύνη στο δημοκρατικό μας σύστημα που βασίζεται στο κράτος δικαίου· πιστεύει ότι η αποκατάσταση του σεβασμού στις αξίες της ΕΕ σε όλα τα κράτη μέλη έχει ζωτική σημασία προκειμένου να αποφευχθεί η αποσύνθεση των κοινωνιών και της Ένωσής μας· καλεί την Επιτροπή, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να αναγνωρίσουν πλήρως το γεγονός ότι η δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα δεν αποτελούν μόνον εθνικά ζητήματα, αλλά ζητήματα που αφορούν άμεσα την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα θεσμικά όργανά της·
74. καλεί τα κράτη μέλη να συμμορφώνονται πλήρως με τις αξίες στις οποίες βασίζεται η Ένωση, όπως κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 ΣΕΕ· καλεί, στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη να σέβονται τη νομιμότητα και την ασφάλεια δικαίου, να αποτρέπουν τις καταχρήσεις εξουσίας και να διασφαλίζουν την ισονομία και την εξάλειψη των διακρίσεων, την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, τη διάκριση των εξουσιών, την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς αυτές αποτελούν βασικές αρχές για την ορθή λειτουργία των μηχανισμών ελέγχων και ισορροπιών κάθε υγιούς δημοκρατίας· καλεί την Επιτροπή να αναλύει ανεξάρτητα κατά πόσον οι αρχές αυτές τηρούνται από όλα τα κράτη μέλη·

Επιβολή του δικαίου της ΕΕ

75. σημειώνει ότι η ορθή επιβολή του συνόλου του δικαίου της ΕΕ αποτελεί την βασική προϋπόθεση για μια ένωση που θα βασίζεται στο κράτος δικαίου· καταδικάζει την ενίοτε ανοικτή και αναίσχυντη μη συμμόρφωση ορισμένων κρατών μελών με το δίκαιο της ΕΕ σε διάφορους τομείς, όπως το δικαίωμα σε αποτελεσματική δικαστική προστασία, οι νόμοι για την καταπολέμηση της διαφθοράς, το άσυλο, η εφαρμογή των κυρώσεων και η νομοθεσία για τα ανθρώπινα δικαιώματα· υπογραμμίζει ότι αυτό ενέχει τον κίνδυνο να καταστεί η ΕΕ μια περιοχή όπου ορισμένα κράτη μέλη αισθάνονται πιο

ίσα από άλλα και όπου τα δικαιώματα και οι ελευθερίες των πολιτών της ΕΕ δεν προστατεύονται ομοιόμορφα·

76. υπενθυμίζει στην Επιτροπή ότι είναι πρωτίστως ο θεματοφύλακας των Συνθηκών· υπογραμμίζει ότι μόνο η έκδοση έκθεσης δεν επαρκεί για την ενίσχυση της Ένωσής μας που βασίζεται στο κράτος δικαίου, αλλά ότι η έκθεση θα πρέπει να οδηγήσει σε συγκεκριμένα μέτρα επιβολής, ιδίως όταν δεν τηρούνται πλήρως οι συστάσεις·
77. αποδοκιμάζει εντόνως το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν αναλαμβάνει ισχυρότερη δράση για την επιβολή του δικαίου της ΕΕ· καλεί, ως εκ τούτου, την Επιτροπή να αυξήσει τον αριθμό των νέων διαδικασιών επί παραβάσει και να προωθήσει τις υφιστάμενες διαδικασίες επί παραβάσει με μεγαλύτερη αυστηρότητα και επείγοντα χαρακτήρα· καλεί την Επιτροπή να προσφύγει συστηματικά σε ταχείες διαδικασίες και αιτήσεις λήψης προσωρινών μέτρων ενώπιον του ΔΕΕ· καλεί την Επιτροπή να μην χρησιμοποιεί τον «διάλογο» με τα κράτη μέλη ή την «πιλοτική» διαδικασία ως μέσο ανοικτού τύπου για να αποφεύγει την κίνηση πραγματικών διαδικασιών επί παραβάσει· καλεί την Επιτροπή να αναθεωρήσει την πολιτική της, η οποία περιγράφεται στην ανακοίνωση της του 2022 για την επιβολή του δικαίου της ΕΕ και η οποία συνίσταται στη μη χρησιμοποίηση διαδικασιών επί παραβάσει για «ατομική» έννομη προστασία, καθώς η πολιτική αυτή έχει οδηγήσει σε σοβαρή στέρηση των δικαιωμάτων των πολιτών σε ολόκληρη την ΕΕ, ιδίως όταν οι κυβερνήσεις τους αρνούνται να συμμορφωθούν με το δίκαιο της ΕΕ ή τις αποφάσεις του ΔΕΕ, δεδομένου ότι οι περισσότερες από τις υποθέσεις αυτές δεν είναι μόνον ατομικές αλλά αφορούν στρατηγικά και θεμελιώδη ζητήματα·
78. επισημαίνει το επίμονο πρόβλημα της ελλιπούς εφαρμογής των αποφάσεων του ΕΔΔΑ, σημειώνοντας τις αποφάσεις της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης· επικροτεί τη συμπερίληψη συστημικών δεικτών σχετικά με την εφαρμογή των κορυφαίων αποφάσεων του ΕΔΔΑ στην έκθεση για το κράτος δικαίου από την έκδοση του 2022· καλεί, ωστόσο, την Επιτροπή να καταρτίσει πίνακα αποτελεσμάτων για την παρακολούθηση της εφαρμογής κάθε απόφασης του ΔΕΕ και του ΕΔΔΑ σχετικά με τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα, και να τον ενσωματώσει πλήρως στην ετήσια έκθεση για το κράτος δικαίου· καλεί τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν τις εκκρεμείς αποφάσεις χωρίς καθυστέρηση και καλεί την Επιτροπή να αξιολογήσει τις συνέπειες για τη συμμόρφωση με το δίκαιο της ΕΕ και να λάβει μέτρα επί παραβάσει, όπου χρειάζεται·

Η έκθεση για το κράτος δικαίου ως εργαλείο

79. χαιρετίζει την έκθεση για το κράτος δικαίου ως σημαντικό ακρογωνιαίο λίθο της εργαλειοθήκης της ΕΕ για το κράτος δικαίου και επαινεί την Επιτροπή για την παρουσίαση μιας καλογραμμένης έκθεσης που έχει προκύψει μετά από επιμελή έρευνα· υπενθυμίζει ότι η ετήσια έκθεση για το κράτος δικαίου υποβλήθηκε ως απάντηση σε ψήφισμα του Κοινοβουλίου που εγκρίθηκε βάσει έκθεσης νομοθετικής πρωτοβουλίας το 2016⁴⁹·
80. αναγνωρίζει ότι η έκθεση για το κράτος δικαίου έχει καταστεί σημείο αναφοράς για το έργο των θεσμικών οργάνων της ΕΕ σε θέματα κράτους δικαίου στην ΕΕ και σε

⁴⁹ ΕΕ C 215 της 19.6.2018, σ. 162.

συγκεκριμένα κράτη μέλη· αναγνωρίζει τη διαρκή δέσμευση της Επιτροπής όλα αυτά τα χρόνια να ενισχύσει τη σημασία της έκθεσης, για παράδειγμα, με τη συμπερίληψη ειδικών ανά χώρα συστάσεων στην προηγούμενη έκδοση και αξιολόγησης της εκπλήρωσής τους στην τρέχουσα έκθεση·

81. αναγνωρίζει ότι η έκθεση της Επιτροπής για το κράτος δικαίου έχει καταστεί πιο ολοκληρωμένη από τη θέσπισή της το 2020· εκφράζει, ωστόσο, τη λύπη του για το γεγονός ότι ουσιώδη στοιχεία από το ψήφισμα του Κοινοβουλίου του 2016 δεν έχουν ακόμη εφαρμοστεί και ότι η Επιτροπή δεν έχει ανταποκριθεί πλήρως στις συστάσεις που είχε διατυπώσει το Κοινοβούλιο στα προηγούμενα ψηφίσματά του· καλεί την Επιτροπή να αναλάβει δράση για την αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος· αποδοκιμάζει, ειδικότερα, το γεγονός ότι η έκδοση της έκθεσης του 2023 δεν διευρύνθηκε σημαντικά με την προσθήκη ενός ολοκληρωμένου νέου πυλώνα· ζητεί να συμπεριληφθούν στην ετήσια έκθεση τα σημαντικά ελλείποντα στοιχεία του καταλόγου ελέγχου για το κράτος δικαίου της Επιτροπής της Βενετίας του 2016, όπως η πρόληψη της κατάχρησης εξουσίας, η ισονομία και η εξάλειψη των διακρίσεων· επαναλαμβάνει τη θέση του ότι η έκθεση θα πρέπει να καλύπτει το πλήρες πεδίο εφαρμογής των αξιών του άρθρου 2 ΣΕΕ, καθώς αυτές δεν μπορούν να εξεταστούν μεμονωμένα· καλεί την Επιτροπή να διευρύνει το πεδίο εφαρμογής της έκθεσης το επόμενο έτος·
82. εκφράζει την ανησυχία του για το γεγονός ότι η Επιτροπή, στην προσπάθειά της να είναι τεκμηριωμένη και αμερόληπτη, μερικές φορές καταλήγει να είναι υπερβολικά διπλωματική και ασαφής κατά τον εντοπισμό προβλημάτων κράτους δικαίου στα κράτη μέλη· αποδοκιμάζει το γεγονός ότι η χρήση ευφημισμών και ο τεχνηνώς ίσος αριθμός συμπερασμάτων και συστάσεων ανά κράτος μέλος αποκρύπτει τις πραγματικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών· επαναλαμβάνει τη σύσταση για διάκριση μεταξύ συστημικών και μεμονωμένων παραβιάσεων, προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος υποβάθμισης των σοβαρότερων παραβιάσεων του κράτους δικαίου· καλεί την Επιτροπή να καταστήσει σαφές ότι, όταν παραβιάζονται συστηματικά, σκόπιμα και σοβαρά για ένα χρονικό διάστημα οι αξίες του άρθρου 2 ΣΕΕ, τα κράτη μέλη ενδέχεται να μην εκπληρώνουν τα κριτήρια που ορίζουν μια δημοκρατία· πιστεύει ότι η αξιολόγηση της εκπλήρωσης των συστάσεων θα πρέπει να είναι πιο ακριβής και ποιοτική, όχι μόνο βάσει νομοθετικών αλλαγών, αλλά και βάσει πραγματικών και ανεξάρτητων δεδομένων για την εφαρμογή τους στην πράξη· επαναλαμβάνει την ανάγκη να καθοριστούν χρονοδιάγραμμα, στόχοι και συγκεκριμένες ενέργειες για την εφαρμογή των συστάσεων και να αναλυθούν λεπτομερώς οι πιθανές συνέπειες σε περίπτωση μη συμμόρφωσης· σημειώνει τις ενίοτε έντονες διαφορές μεταξύ των περιλήψεων των κεφαλαίων ανά χώρα και του εμπειριστατωμένου περιεχομένου των ίδιων των κεφαλαίων, γεγονός που υποδηλώνει συντακτική παρέμβαση·
83. επαναβεβαιώνει ότι πολλές από αυτές τις προκλήσεις θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν με τη συμμετοχή ανεξάρτητης ομάδας εμπειρογνομόνων στη σύνταξη της έκθεσης, καθώς θα δεσμευόταν λιγότερο από διπλωματικές παραμέτρους· καλεί την Επιτροπή να επανεξετάσει τη θέση της επί του σημείου αυτού και να διερευνήσει όλες τις δυνατότητες συμμετοχής ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων σε μεταγενέστερες εκδόσεις της έκθεσης για το κράτος δικαίου· επαναλαμβάνει το αίτημά του προς την Επιτροπή να καλέσει τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων να παράσχει μεθοδολογικές συμβουλές και να διεξαγάγει συγκριτική έρευνα, ώστε να προστεθούν

λεπτομέρειες σε βασικούς τομείς της ετήσιας έκθεσης, δεδομένης της άρρηκτης σχέσης μεταξύ θεμελιωδών δικαιωμάτων και κράτους δικαίου·

84. αναγνωρίζει την προσπάθεια της Επιτροπής να διεξάγει ένα ευρύ φάσμα διαβουλεύσεων και να συλλέγει διάφορα στοιχεία σε κάθε κράτος μέλος, μεταξύ άλλων από τις εθνικές αρχές και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών· καλεί την Επιτροπή να διευρύνει περαιτέρω αυτή τη διαδικασία και να πραγματοποιεί, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, επιτόπιες επισκέψεις σε κράτη μέλη, αντί για εικονικές επισκέψεις, καθώς αυτές θα μπορούσαν να δώσουν μια πληρέστερη και πιο εμπειριστατωμένη εικόνα της τοπικής κατάστασης· υπενθυμίζει, ειδικότερα, τη σημασία της διαβούλευσης με επαγγελματίες του νομικού κλάδου, όπως μέσω δικηγορικών συλλόγων και ενώσεων δικαστών·
85. αναγνωρίζει τον ρόλο των συμβολαιογράφων σε πολλά κράτη μέλη, οι οποίοι ασκούν στην πράξη δικαστικά καθήκοντα· πιστεύει ότι η συμβολή των συμβολαιογράφων στα πρότυπα για το κράτος δικαίου θα πρέπει να εξετάζεται σε σχετικά κεφάλια ανά χώρα των προσεχών εκδόσεων της έκθεσης για το κράτος δικαίου·
86. χαιρετίζει την απόφαση της Επιτροπής να διευρύνει το γεωγραφικό πεδίο των μελλοντικών εκθέσεων για το κράτος δικαίου, ώστε να συμπεριληφθούν οι υποψήφιες χώρες, σύμφωνα με προηγούμενα αιτήματα του Κοινοβουλίου προς τον σκοπό αυτόν⁵⁰·
87. πιστεύει ότι η συνεχής και φιλόδοξη επέκταση του πεδίου εφαρμογής, της αμεροληψίας και των συνεπειών επιβολής της έκθεσης είναι ο καλύτερος τρόπος για να διασφαλιστεί η συνεχής συνάφεια και ο αντίκτυπός της·
88. παροτρύνει την Επιτροπή να επενδύσει περισσότερο στην ενημέρωση σχετικά με τις αξίες και τα ισχύοντα εργαλεία της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της ετήσιας έκθεσης, ιδίως στις χώρες στις οποίες επικρατεί σοβαρή ανησυχία·
89. επιβεβαιώνει ότι η ετήσια έκθεση για το κράτος δικαίου δεν αποτελεί αυτοσκοπό, δεδομένου ότι η παρακολούθηση της κατάστασης δεν επαρκεί, αλλά θα πρέπει μάλλον να οδηγήσει σε συγκεκριμένα μέτρα επιβολής για την αντιμετώπιση των ελλείψεων που εντοπίστηκαν· καλεί, ως εκ τούτου, την Επιτροπή να διασφαλίσει ότι η εν λόγω έκθεση για το κράτος δικαίου αποτελεί πράγματι αναπόσπαστο μέρος μιας ολόκληρης διαδικασίας στο πλαίσιο του μηχανισμού για το κράτος δικαίου συνολικά, καθώς και να διασφαλίσει την πλήρη χρήση ολόκληρης της εργαλειοθήκης που διαθέτει όσον αφορά το κράτος δικαίου, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου 7 ΣΕΕ, σε περιπτώσεις στις οποίες η έκθεση για το κράτος δικαίου εξακολουθεί να διαπιστώνει συνεχείς παραβιάσεις κάθε χρόνο σε ορισμένα κράτη μέλη·

Διοργανική συνεργασία και διαδικασίες για το κράτος δικαίου

90. σημειώνει την αξιολόγηση του Συμβουλίου σχετικά με τον διάλογο για το κράτος δικαίου και τη δεδηλωμένη θέση του Συμβουλίου ότι θα εξετάσει περαιτέρω πιθανή διοργανική συνεργασία στο πλαίσιο αυτό· καλεί το Συμβούλιο να καταστήσει τον διάλογο για το κράτος δικαίου πιο συμπεριληπτικό, καλώντας άλλα θεσμικά όργανα και ενδιαφερόμενα μέρη στις συνόδους του, ιδίως όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης,

---

⁵⁰ EE C 341 της 27.9.2023, σ. 2.

όπως η Επιτροπή της Βενετίας, η Επίτροπος για τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και εκπροσώπους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου·

91. αποδοκιμάζει το γεγονός ότι η Επιτροπή και το Συμβούλιο έχουν μέχρι στιγμής απορρίψει την πρόταση του Κοινοβουλίου για σύναψη διοργανικής συμφωνίας για τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα· επαναβεβαιώνει τη βούλησή του να επαναλάβει τις συνομιλίες για τη συμφωνία αυτή·
92. καλεί, εν τω μεταξύ, τα άλλα θεσμικά όργανα να διερευνήσουν τουλάχιστον την περαιτέρω συνεργασία στο πλαίσιο του προτεινόμενου διοργανικού πιλοτικού σχεδίου για τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα, το οποίο θα συμβάλει στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης μεταξύ των θεσμικών οργάνων με πρακτικό τρόπο, ιδίως μέσω της ανταλλαγής πρακτικών παρακολούθησης, διαλόγου και συνεδριάσεων·
93. ζητεί από το Προεδρείο του, δεδομένης της απροθυμίας της Επιτροπής και του Συμβουλίου, να οργανώσει διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων προκειμένου να δημιουργηθεί προσωρινή ομάδα ανεξαρτήτων εμπειρογνομόνων υπό την αιγίδα του Κοινοβουλίου, σύμφωνα με τη δέσμευση που ανέλαβε στα προηγούμενα ψηφίσματά του, προκειμένου να συμβουλευεί το Κοινοβούλιο σχετικά με τη συμμόρφωση με τις αξίες του άρθρου 2 ΣΕΕ σε διάφορα κράτη μέλη και να δείξει με παραδείγματα πώς θα μπορούσε η ομάδα αυτή να λειτουργεί στην πράξη·
94. καταδικάζει την πλήρη έλλειψη προόδου στις εν εξελίξει διαδικασίες του άρθρου 7 παράγραφος 1 ΣΕΕ· καλεί μετ' επιτάσεως το Συμβούλιο να αντιμετωπίσει όλες τις νέες εξελίξεις που πλήττουν το κράτος δικαίου, τη δημοκρατία και τα θεμελιώδη δικαιώματα· επαναλαμβάνει την έκκλησή του προς το Συμβούλιο να λάβει υπόψη του τις συστάσεις στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας και υπογραμμίζει ότι οποιαδήποτε περαιτέρω καθυστέρηση σε συνάρτηση με την εν λόγω δράση θα ισοδυναμούσε με παραβίαση της αρχής του κράτους δικαίου από το ίδιο το Συμβούλιο· επιμένει ότι ο ρόλος και οι αρμοδιότητες του Κοινοβουλίου πρέπει να γίνονται σεβαστά·
95. καλεί την Επιτροπή να συμπεριλάβει, να παρακολουθεί αυστηρά και να διαφυλάσσει τις συνθήκες δημοκρατίας, κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε όλα τα δημοσιονομικά μέσα και διαδικασίες· επαναλαμβάνει τις σοβαρές ανησυχίες του σχετικά με την απόφαση της Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία ο οριζόντιος αναγκαίος πρόσφορος όρος του Χάρτη ως προς την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης έχει εκπληρωθεί, επιτρέποντας έτσι στις ουγγρικές αρχές να υποβάλουν αιτήσεις για την επιστροφή έως και 10,2 δισεκατομμυρίων EUR αν και, ακόμα και μετά τις πρόσφατες μεταρρυθμίσεις, η Ουγγαρία δεν πληροί το πρότυπο ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης που ορίζεται στον Χάρτη· καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο να εφαρμόσουν περαιτέρω και χωρίς καθυστέρηση τον κανονισμό για την αιρεσιμότητα όσον αφορά το κράτος δικαίου, όπου απαιτείται, και να μην άρουν τα μέτρα που εγκρίθηκαν στην περίπτωση της Ουγγαρίας έως ότου εκπληρωθούν πραγματικά όλες οι προϋποθέσεις και τα ορόσημα· καλεί την Επιτροπή να επαληθεύσει αυστηρά ότι τα ορόσημα που σχετίζονται με το κράτος δικαίου στα διάφορα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των κρατών μελών πληρούνται ως προϋπόθεση για την εκταμίευση χρηματοδότησης όταν τα κράτη μέλη υποβάλλουν αιτήσεις πληρωμής· καλεί την Επιτροπή να αναθέσει

την πρωταρχική ευθύνη για την εφαρμογή αυτών των προϋποθέσεων στους Επιτρόπους που είναι αρμόδιοι για το κράτος δικαίου·

ο

ο ο

96. αναθέτει στην Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, τις κυβερνήσεις των κρατών μελών και την Επιτροπή.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Οι θεμελιώδεις αξίες της Ένωσής μας – δημοκρατία, κράτος δικαίου και θεμελιώδη δικαιώματα – δεν μπορούν να θεωρούνται δεδομένες. Αποτελούν τη βασική προϋπόθεση για την ελευθερία, την ασφάλεια και την ευημερία μας. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο αξίζει να τις προασπίσουμε καθημερινά.

Διαπιστώνουμε ότι οι αξίες αυτές υφίστανται αυξανόμενη πίεση στην Ένωσή μας. Σε ορισμένα κράτη μέλη, οι πολίτες δεν μπορούν πλέον να βασίζονται σε μια ανεξάρτητη δικαιοσύνη, σε ελεύθερες και δίκαιες εκλογές και στην προστασία των δικαιωμάτων τους. Οι κυβερνήσεις άλλων κρατών μελών βρίσκονται σε παρόμοια πορεία, διαβρώνοντας αργά αλλά σταθερά τους θεσμικούς ελέγχους και ισορροπίες. Οι ανεξάρτητοι δημοσιογράφοι και οι μειονότητες είναι πάντα οι πρώτοι που υφίστανται τις συνέπειες.

Η δράση πρέπει να ξεκινά από μια ανεξάρτητη και ολοκληρωμένη παρακολούθηση της κατάστασης. Σε συνέχεια της πρότασης του Κοινοβουλίου του 2016 για το «Σύμφωνο για τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα», η Επιτροπή δρομολόγησε την πρώτη ετήσια έκθεσή της για το κράτος δικαίου το 2020. Το Κοινοβούλιο εκφράζει την ικανοποίησή του για το έργο παρακολούθησης της Επιτροπής. Ωστόσο, διαπιστώνει επίσης ότι η Επιτροπή δεν δίνει μια πλήρη και ακριβή εικόνα της κατάστασης. Ανεξάρτητες ΜΚΟ, πανεπιστημιακοί, παρατηρητές και δημοσιογράφοι διαπιστώνουν συχνά ότι η κατάσταση επί τόπου αποκλίνει σημαντικά από την υπέρμετρα διπλωματική γλώσσα της Επιτροπής.

Η παρούσα έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έχει ως στόχο να καλύψει ευρύ φάσμα ανησυχιών, χωρίς να διστάζει να αναφέρει συγκεκριμένες καταστάσεις και κράτη μέλη. Αυτό αποδεικνύεται ενίοτε δύσκολο, αλλά είναι κάτι που πρέπει να γίνει, αν θέλουμε να αντιμετωπίσουμε δυναμικά το πρόβλημα. Είναι επίσης αναγκαίος ένας ουσιαστικός διάλογος με τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ και με τις κυβερνήσεις και τα κοινοβούλια των κρατών μελών. Μπορούμε να αντλήσουμε αμοιβαία διδάγματα. Ευτυχώς, η ΕΕ εξακολουθεί να είναι μια περιοχή όπου πάρα πολλοί πολίτες και αρχές ενδιαφέρονται για τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα. Πρέπει να έχουμε μια ανοικτή συζήτηση και να βγούμε από τη θεσμική μας περιχαράκωση.

Το επόμενο βήμα πρέπει να είναι η επιβολή της νομοθεσίας. Τα πορίσματα της παρούσας έκθεσης δεν μπορούν να είναι άνευ συνεπειών. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να τεθούν στο τραπέζι όλες οι επιλογές: διαδικασίες επί παραβάσει, όροι χρηματοδότησης και διαδικασίες του άρθρου 7 της ΣΕΕ. Δυστυχώς, η εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ δεν υπήρξε ποτέ τόσο πλημμελής και χρειάζεται επείγουσα και ουσιαστική ώθηση. Η παρούσα έκθεση καλεί την Επιτροπή να εντείνει τις προσπάθειές της και να διαδραματίσει πλήρως τον ρόλο της ως θεματοφύλακα των Συνθηκών. Ειδάλλως, βρισκόμαστε σε μια ζώνη εκτός δικαίου, όπου ορισμένοι είναι πιο ίσοι από άλλους. Αυτό θα ήταν το τέλος της Ένωσής μας, η οποία βασίζεται στο κράτος δικαίου.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ Η ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙ ΤΙΣ
ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ**

Η εισηγήτρια δηλώνει, υπό την αποκλειστική της ευθύνη, ότι δεν έλαβε απόψεις από καμία οντότητα ή πρόσωπο που πρέπει να αναφερθεί στο παρόν παράρτημα σύμφωνα με το άρθρο 8 του παραρτήματος I του Κανονισμού.

29.11.2023

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

προς την Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

σχετικά με την έκθεση της Επιτροπής του 2023 για το κράτος δικαίου
(2023/2113(INI))

Συντάκτης γνωμοδότησης (*): Adrián Vázquez Lázara

(*) Συνδεδεμένη επιτροπή – Άρθρο 57 του Κανονισμού

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Επιτροπή Νομικών Θεμάτων καλεί την Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τις ακόλουθες προτάσεις:

Γενικά

1. υπενθυμίζει ότι η νομική δομή της Ένωσης βασίζεται στη θεμελιώδη παραδοχή ότι κάθε κράτος μέλος αποδέχεται από κοινού με τα λοιπά κράτη μέλη μια σειρά κοινών αξιών επί των οποίων στηρίζεται η Ένωση, όπως διευκρινίζει το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση¹. υπενθυμίζει περαιτέρω ότι το κράτος δικαίου, όπως κατοχυρώνεται στο πρωτογενές δίκαιο της ΕΕ και ορίζεται περαιτέρω στη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), είναι ισοδύναμο με τη δημοκρατία και τα θεμελιώδη δικαιώματα· υπενθυμίζει ότι το κράτος δικαίου και η βασισμένη σε κανόνες διεθνής τάξη είναι καίριας σημασίας για την καταπολέμηση της εξάπλωσης αυταρχικών καθεστώτων και της παραβίασης του διεθνούς δικαίου και συμβάλλουν στην εδραίωση των δημοκρατικών δομών και στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· τονίζει ότι οποιαδήποτε οπισθοδρόμηση όσον αφορά το κράτος δικαίου, το οποίο βασίζεται στην αρχή της διάκρισης και εξισορρόπησης των εξουσιών, σε οποιοδήποτε κράτος μέλος επηρεάζει σημαντικά τον κοινό χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, καθώς και την αμοιβαία εμπιστοσύνη και την αμοιβαία αναγνώριση ως βασικές αρχές του δικαίου της ΕΕ στον τομέα αυτό².
2. επικροτεί την τέταρτη έκθεση της Επιτροπής για το κράτος δικαίου (στο εξής: έκθεση) και θεωρεί ότι η περιοδική επανεξέταση του κράτους δικαίου αποτελεί βασικό εργαλείο παρακολούθησης· τονίζει, στο πλαίσιο αυτό, τη σημασία της χρήσης σαφών και αντικειμενικών κριτηρίων από την Επιτροπή κατά την παροχή της αξιολόγησής της, αποφεύγοντας με τον τρόπο αυτό ισχυρισμούς περί ανισότητας μεταχείρισης των

¹ Βλ. γνωμοδότηση 2/2013 του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ολομέλεια) της 18ης Δεκεμβρίου 2014, ECLI:EU:C:2014:2454, σκέψη 168.

² Ο.π., σκέψη 191.

κρατών μελών ή χρήσης επιλεκτικών μόνο δεδομένων· επικροτεί, εν προκειμένω, την προσέγγιση της Επιτροπής να λαμβάνει τις συνεισφορές των κρατών μελών, προωθώντας έτσι έναν κοινό διάλογο· επικροτεί τη νέα ταξινόμηση που ενέκρινε η Επιτροπή όσον αφορά τη μέτρηση της προόδου σε σχέση με προηγούμενες συστάσεις, που βασίζεται στη διάκριση τεσσάρων κατηγοριών: α) μηδενική πρόοδος, β) κάποια πρόοδος, γ) σημαντική πρόοδος και δ) πλήρης εφαρμογή· επισημαίνει, δεδομένων των προβλημάτων που σχετίζονται με τη συλλογή στατιστικών στοιχείων από τα κράτη μέλη, τη χρησιμότητα των εργαλείων του Συμβουλίου της Ευρώπης, όπως οι εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Αποτελεσματικότητα της Δικαιοσύνης (CEPEJ)³, με τα οποία επιτυγχάνεται, στο μέτρο του δυνατού, σύγκλιση μεταξύ των διαφόρων δεδομένων·

Δικαιοσύνη

3. αναγνωρίζει τη σημασία που αποδίδεται στα συστήματα απονομής δικαιοσύνης από την υποβολή εκθέσεων για το κράτος δικαίου, ιδίως όσον αφορά τη νομιμότητα, την ανεξαρτησία και την αμεροληψία των δικαστών και τους δικαστικούς διορισμούς, τις προαγωγές, απολύσεις και αποφάσεις· αναγνωρίζει ότι δεν υπάρχει κοινό ενωσιακό σύστημα διορισμού δικαστών· υπενθυμίζει, ωστόσο, ότι όλα τα κράτη μέλη πρέπει να τηρούν τα ελάχιστα πρότυπα του Συμβουλίου της Ευρώπης⁴ και του ΔΕΕ⁵· τονίζει, στο πλαίσιο αυτό, τη σημασία των ανεξάρτητων δικαστικών συμβουλίων, τα οποία πρέπει να απαρτίζονται από σημαντική πλειοψηφία δικαστών που εκλέγονται από τους συναδέλφους τους και διαθέτουν ευρείες εξουσίες όσον αφορά την επιλογή, την ανέλιξη και τις πειθαρχικές διαδικασίες που αφορούν δικαστές· αποδοκιμάζει έντονα το γεγονός ότι, στο πλαίσιο αυτό, ορισμένα κράτη μέλη δεν έχουν εκπληρώσει πλήρως τις υποχρεώσεις τους· αποδοκιμάζει τις καταστροφικές επιπτώσεις που έχει αυτό στην ανεξαρτησία και την ακεραιότητα των δικαστικών συστημάτων τους·
4. αναγνωρίζει ότι σχεδόν τα δύο τρίτα των συστάσεων που εκδόθηκαν το 2022 σχετικά με σημαντικές μεταρρυθμίσεις έχουν εφαρμοστεί σε κάποιο βαθμό· εκφράζει, ωστόσο, την ανησυχία του για τον αριθμό των ζητημάτων που εντοπίστηκαν σε προηγούμενες εκθέσεις για το κράτος δικαίου και τα οποία δεν έχουν αντιμετωπιστεί· παροτρύνει την Επιτροπή να συνεχίσει την επιμελή παρακολούθηση των νομικών πλαισίων των κρατών μελών προκειμένου να αξιολογήσει την ευθυγράμμισή τους με τις προαναφερθείσες συστάσεις και την καλεί περαιτέρω να επιμείνει περισσότερο στην εφαρμογή αυτών των κρίσιμων μεταρρυθμίσεων σε περιπτώσεις όπου τα συστήματα των κρατών μελών δεν πληρούν τα καθορισμένα πρότυπα· καλεί την Επιτροπή να λάβει περαιτέρω μέτρα

³ Κύκλοι αξιολόγησης της CEPEJ.

⁴ Ενημερωτικό σημείωμα της 25ης Μαΐου 2021 — «Council of Europe standards on judicial independence» (Πρότυπα του Συμβουλίου της Ευρώπης για την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης), Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Γενική Διεύθυνση Υπηρεσιών Κοινοβουλευτικής Έρευνας.

⁵ Για παράδειγμα, Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 27ης Φεβρουαρίου 2018 στην υπόθεση C-64/16, Associação Sindical dos Juizes Portugueses κατά Tribunal de Contas, ECLI:EU:C:2018:117, ή απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 19ης Νοεμβρίου 2019, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-585/18, C-624/18 και C-625/18, A.K. κατά Krajowa Rada Sądownictwa, ECLI:EU:C:2019:982. Βλ. επίσης Ενημερωτικό σημείωμα της 19ης Ιουλίου 2021 — «European Court of Justice case law on judicial independence» (νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου σχετικά με την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης), Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Γενική Διεύθυνση Υπηρεσιών Κοινοβουλευτικής Έρευνας.

για να ανταποκριθεί πλήρως στις συστάσεις που διατύπωσε το Κοινοβούλιο στα προηγούμενα ψηφίσματά του·

5. επικροτεί τη συνεχή στήριξη που παρέχεται στα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη μέσω ειδικών προγραμμάτων, όπως το πρόγραμμα «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες»· επικροτεί τη χρηματοδότηση μέσω του προγράμματος «Δικαιοσύνη» για τη στήριξη της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις και για τη συμβολή στην περαιτέρω ανάπτυξη της ευρωπαϊκής δικαιοσύνης, η οποία περιλαμβάνει την ενίσχυση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων·
6. παροτρύνει την Επιτροπή να επενδύσει περισσότερο στην ενημέρωση σχετικά με τις αξίες και τα ισχύοντα εργαλεία της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της ετήσιας έκθεσης, ιδίως στις χώρες στις οποίες επικρατεί σοβαρή ανησυχία·
7. αναγνωρίζει ότι στην τελευταία έκθεση παρατηρείται κάποια πρόοδος σε διάφορα κράτη μέλη όσον αφορά την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης· εκφράζει, στο πλαίσιο αυτό, την ικανοποίησή του για την παρακράτηση κονδυλίων της ΕΕ, εάν είναι αναγκαίο, στο πλαίσιο του μηχανισμού αιρεσιμότητας⁶, όπως επιβεβαιώνεται από το ΔΕΕ⁷, ή στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας⁸· επισημαίνει, ωστόσο, ότι οι παραβιάσεις της αρχής της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης εξακολουθούν να αποτελούν πηγή ανησυχίας σε ορισμένα κράτη μέλη, όπως οι εν εξελίξει πειθαρχικές διαδικασίες κατά δικαστών για το περιεχόμενο των αποφάσεών τους, τα προβλήματα που σχετίζονται με τη σύνθεση των δικαστικών συμβουλίων και τη σύνθεση των ανώτατων εθνικών δικαστηρίων, λαμβανομένης υπόψη της αρχής του νομίμως συσταθέντος δικαστηρίου κ.λπ.·
8. υπενθυμίζει ότι ένα αποτελεσματικό και δίκαιο σύστημα απονομής δικαιοσύνης που θα διασφαλίζει την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για όλους απαιτεί κατάλληλο προϋπολογισμό και χρηματοδότηση των δικαστικών οργάνων· αποδοκιμάζει το γεγονός ότι η έκθεση εξακολουθεί να αποκαλύπτει την ύπαρξη σοβαρών ελλείψεων στο θέμα αυτό, οι οποίες εμποδίζουν συγκεκριμένα την εκδίκαση υποθέσεων διαφθοράς υψηλού επιπέδου· τονίζει, ωστόσο, ότι πρέπει να παρέχεται επαρκής νομική αρωγή και έννομη προστασία στους πολίτες· καλεί, στο πλαίσιο αυτό, την Επιτροπή να συμπεριλάβει στην επόμενη έκθεση για το κράτος δικαίου αξιολογήσεις της εφαρμογής του κεκτημένου της ΕΕ σχετικά με τη δικαστική αρωγή σε αστικές και ποινικές υποθέσεις, όπως η οδηγία 2003/8/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιανουαρίου 2003, για βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη επί διασυνοριακών διαφορών μέσω της θέσπισης στοιχειωδών κοινών κανόνων σχετικά με το ευεργέτημα πενίας στις διαφορές αυτές⁹,

⁶ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2092 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2020, περί γενικού καθεστώτος αιρεσιμότητας για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης, (ΕΕ L 433 I της 22.12.2020, σ. 1).

⁷ Απόφαση του Δικαστηρίου (ολομέλεια) της 16ης Φεβρουαρίου 2022, στην υπόθεση C-156/21, Ουγγαρία κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ECLI:EU:C:2022:97 και απόφαση του Δικαστηρίου (ολομέλεια) της 16ης Φεβρουαρίου 2022, στην υπόθεση C-157/21, Πολωνία κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ECLI:EU:C:2022:98.

⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).

⁹ ΕΕ L 26, 31.1.2003, σ. 41 και το διορθωτικό της (ΕΕ L 32, 7.2.2003, σ. 15).

καθώς η νομολογία του ΔΕΕ αποκαλύπτει ότι εξακολουθούν να υπάρχουν ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία της:

9. υπενθυμίζει ότι και οι εισαγγελικές αρχές, ανεξάρτητα από τη θέση τους στο εθνικό σύστημα κατανομής των εξουσιών μεταξύ των τριών κρατικών λειτουργιών πρέπει να είναι ανεξάρτητες από άσκηση αθέμιτων πολιτικών πιέσεων· σημειώνει ότι σε ορισμένα κράτη μέλη έχει επιτευχθεί κάποια πρόοδος· αποδοκιμάζει, ωστόσο, το γεγονός ότι εξακολουθούν να υπάρχουν συστήματα στα οποία η κυβέρνηση μπορεί να εκδίδει δεσμευτικές αποφάσεις για εισαγγελείς σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, όταν η θητεία συνδέεται με πολιτική διαδικασία ή όπου συνδυάζονται τα καθήκοντα του υπουργού και του γενικού εισαγγελέα, επιτρέποντας έτσι αθέμιτη πολιτική επιρροή και δημιουργώντας προβλήματα που σχετίζονται με την αμοιβαία αναγνώριση¹⁰.
10. υπογραμμίζει, ειδικότερα, ότι το ζήτημα του φαινομένου της «περιστρεφόμενης πόρτας» δεν περιορίζεται μόνο στις ανησυχίες σχετικά με τη μετάβαση πρώην υπουργών στον ιδιωτικό τομέα μετά τη θητεία τους σε δημόσια αξιώματα, αλλά επεκτείνεται σε καταστάσεις κατά τις οποίες τα άτομα μπορούν να αναλάβουν κρίσιμους ρόλους εντός του δικαστικού σώματος ή της εισαγγελίας αμέσως μετά την θητεία τους ως υπουργών ή προσχώρησής τους σε πολιτικό κόμμα·
11. καλεί την Επιτροπή να λάβει δεόντως υπόψη τα παραδείγματα αυτά στις επικείμενες εκθέσεις της σχετικά με το κράτος δικαίου εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης· παροτρύνει την Επιτροπή να ζητήσει μετ' επιτάσεως από τα κράτη μέλη να απόσχουν από αυτές τις πρακτικές, ιδίως με την εφαρμογή νομικών διατάξεων που αποτρέπουν προορατικά πρώην υπουργούς και υψηλόβαθμες πολιτικές προσωπικότητες από την ανάληψη ηγετικών θέσεων εντός των ανώτερων δικαστηρίων ή της εισαγγελίας, διασφαλίζοντας έτσι την ανεξαρτησία και την ακεραιότητα αυτών των ζωτικών θεσμών·

Καταπολέμηση της διαφθοράς

12. υπενθυμίζει ότι η καταπολέμηση της διαφθοράς είναι απαραίτητη για τη διατήρηση του κράτους δικαίου, αλλά και της ενίσχυσης της εμπιστοσύνης των πολιτών στους δημόσιους θεσμούς. υπενθυμίζει, επιπλέον, ότι, για να είναι αποτελεσματική, απαιτείται ένα ισχυρό νομικό και διοικητικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της διαφθοράς, το οποίο θα βασίζεται στην ακεραιότητα, τη διαφάνεια και τη λογοδοσία, ιδίως στον δημόσιο βίο, τονίζοντας τη γνωστοποίηση των δηλώσεων συμφερόντων και την προστασία πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος, κατά περίπτωση·
13. δηλώνει ότι η διαφθορά αποτελεί απειλή που μπορεί να καταστρέψει δημοκρατίες και που υπονομεύει την εμπιστοσύνη των πολιτών στους θεσμούς και πρέπει να καταπολεμηθεί σε όλες τις μορφές της· επισημαίνει ότι η διαφθορά είναι η συνηθέστερη οδός μέσω της οποίας το οργανωμένο έγκλημα διεισδύει και ελέγχει την οικονομία· εκφράζει την ανησυχία του για το γεγονός ότι η τελευταία έκθεση δείχνει είτε μηδενική είτε πολύ αργή πρόοδο όσον αφορά τα μέτρα πρόληψης και καταπολέμησης της διαφθοράς σε αρκετά κράτη μέλη· εκφράζει την έντονη ανησυχία του για την απροθυμία δημιουργίας μητρώων των ομάδων συμφερόντων, μητρώων διαφάνειας και κατάλληλων συστημάτων δηλώσεων περιουσιακών στοιχείων από

---

¹⁰ Για παράδειγμα, γνωμοδότηση αριθ. 9 της 17ης Δεκεμβρίου 2014 του Συμβουλευτικού Συμβουλίου Ευρωπαίων Εισαγγελέων σχετικά με τους ευρωπαϊκούς κανόνες και τις αρχές που αφορούν τους εισαγγελείς.

δημόσιους λειτουργούς και ανώτερους αξιωματούχους, καθώς και για την έλλειψη πολιτικής βούλησης για τη θέσπιση αυστηρών κανόνων στο πλαίσιο των πολιτικών μεταπήδησης από τον δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα· τονίζει, στο πλαίσιο αυτό, τη σημασία μιας διαφανούς νομοθετικής διαδικασίας με ευρεία πρόσβαση σε έγγραφα και κανόνων για τη διασφάλιση του υψηλότερου δυνατού βαθμού διαφάνειας και λογοδοσίας στις δημόσιες διοικήσεις και στη λήψη δημόσιων αποφάσεων με σκοπό την πρόληψη της διαφθοράς¹¹.

14. καλεί, στο πλαίσιο αυτό, όλα τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να τηρούν τα υψηλότερα δυνατά πρότυπα με σκοπό την πρόληψη της διαφθοράς, όπως, μεταξύ άλλων, τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού φορέα δεοντολογίας της ΕΕ, την πλήρη εφαρμογή του κανονισμού 1049/2001¹² για την πρόσβαση στα έγγραφα και την πλήρη εφαρμογή της αρχής της αιρεσιμότητας όσον αφορά το Μητρώο Διαφάνειας της ΕΕ· καλεί τα κράτη μέλη να προσπαθήσουν να καταλήξουν το συντομότερο δυνατόν σε συμφωνία σχετικά με την προτεινόμενη οδηγία για την καταπολέμηση της διαφθοράς, με σκοπό τη θέσπιση ενός κοινού και ομοιογενούς πλαισίου κωδίκων δεοντολογίας, προτύπων για την πρόληψη των συγκρούσεων συμφερόντων και κανόνων που θα διασφαλίζουν τη διαφάνεια των διαδικασιών·
15. αναγνωρίζει τη σημαντική αύξηση, κατά τα τελευταία έτη, της ποσοτικής σημασίας των κονδυλίων που διατίθενται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, συμπεριλαμβανομένων των κονδυλίων του NextGenerationEU· αναγνωρίζει ότι, ως εκ τούτου, η ύπαρξη νομικών διατάξεων στη νομοθεσία των κρατών μελών που αποσκοπούν στην πρόληψη της κατάχρησης αυτών των κονδυλίων έχει αποκτήσει ύψιστη σημασία·
16. υπενθυμίζει ότι κανένας τομέας δεν εξαιρείται από τον κίνδυνο διαφθοράς, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που διαχειρίζονται σημαντικά δημόσια κονδύλια ή πρόσβαση σε υποδομές και υπηρεσίες ζωτικής σημασίας, όπως η υγειονομική περίθαλψη και ο κατασκευαστικός τομέας· τονίζει ότι οι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος διαδραματίζουν ολοένα και σημαντικότερο ρόλο σε δραστηριότητες που περιλαμβάνουν την παραποίηση/απομίμηση, την πειρατεία και τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, και οι οποίες έχουν εκτοξευθεί στο ψηφιακό περιβάλλον· υπενθυμίζει ότι οι εγκληματικές ομάδες που εμπλέκονται σε αυτές τις παράνομες δραστηριότητες συχνά χρησιμοποιούν τα κέρδη για τη χρηματοδότηση άλλων παράνομων δραστηριοτήτων·
17. καλεί την Επιτροπή, στο πλαίσιο των επικείμενων εκθέσεων της για το κράτος δικαίου, να ενσωματώσει αξιολόγηση της εξέλιξης της νομοθεσίας των κρατών μελών κατά τα τελευταία έτη όσον αφορά την εποπτεία της κατάλληλης χρήσης των δημόσιων πόρων,

---

¹¹ Βλ., στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 3 της πρότασης οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Μαΐου 2023, για την καταπολέμηση της διαφθοράς, την αντικατάσταση της απόφασης-πλασιού αριθ. 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου και της σύμβασης περί της καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (COM(2023)0234).

¹² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2001, για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (ΕΕ L 145 της 31.5.2001, σ. 43).

καθώς και τους ισχύοντες νομικούς μηχανισμούς για την αντιμετώπιση τυχόν αθέμιτης χρήσης δημόσιων πόρων·

18. υπενθυμίζει ότι το Κοινοβούλιο στήριξε σθεναρά τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας· αναγνωρίζει τον σημαντικό ρόλο της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας ως ανεξάρτητου φορέα της ΕΕ για τη διερεύνηση, τη δίωξη και την παραπομπή ενώπιον της δικαιοσύνης εγκλημάτων που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης· επισημαίνει ότι, από την έναρξη λειτουργίας της, την 1η Ιουνίου 2021, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία έχει καταχωρίσει περισσότερες από 4 000 καταγγελίες εγκλημάτων από συμμετέχοντα κράτη μέλη της ΕΕ και ιδιωτικούς φορείς και έχουν κινηθεί περισσότερες από 929 έρευνες (από τον Ιούνιο του 2022)·
19. παροτρύνει, επιπλέον, την Επιτροπή, σε περιπτώσεις όπου διαπιστώνεται ότι έχει μειωθεί το επίπεδο των διασφαλίσεων για τους δημόσιους πόρους, να συνεργάζεται άμεσα με το θιγόμενο κράτος μέλος ή τα πληττόμενα κράτη μέλη, ζητώντας την ταχεία εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων για την επανόρθωση αυτής της κατάστασης·

Κοινωνία των πολιτών

20. υπενθυμίζει το ψήφισμά του της 11ης Νοεμβρίου 2021 σχετικά με την ενίσχυση της δημοκρατίας και της ελευθερίας και πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης στην ΕΕ, στο οποίο κάλεσε την Επιτροπή να προτείνει δέσμη μέτρων τόσο δεσμευτικού όσο και μη δεσμευτικού δικαίου για την αντιμετώπιση του αυξανόμενου αριθμού στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού ή SLAPPs· επικροτεί τη νομοθετική πρόταση και σύσταση της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη, της 27ης Απριλίου 2022, που ανταποκρίνεται στη σύσταση που διατύπωσε το Κοινοβούλιο στο πλαίσιο αυτό· τονίζει ότι οι SLAPPs αποτελούν ιδιαίτερη μορφή παρενόχλησης που χρησιμοποιείται κυρίως κατά δημοσιογράφων για να τους αποτρέψουν ή να τους τιμωρήσουν επειδή μιλούν για θέματα δημόσιου συμφέροντος, υποβάλλοντάς τους σε χρονοβόρες, επαχθείς και δαπανηρές αγωγές· καλεί τα κράτη μέλη να τηρήσουν τις φιλοδοξίες των προτεινόμενων μέτρων και να εντείνουν τις προσπάθειες για τη βελτίωση της ασφάλειας και της προστασίας των δημοσιογράφων·
21. σημειώνει με βαθιά ανησυχία σε ορισμένα κράτη μέλη τη συνολική συρρίκνωση του χώρου της κοινωνίας των πολιτών, η οποία αποτελεί σοβαρή απειλή για το κράτος δικαίου, τη δημοκρατία, τα θεμελιώδη δικαιώματα και άλλες αξίες της ΕΕ· καλεί την Επιτροπή να παρακολουθεί τις προκλήσεις και τις επιθέσεις που αντιμετωπίζει η κοινωνία των πολιτών στο πλαίσιο των ετήσιων εργασιών της για την αξιολόγηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με το κράτος δικαίου και να συμπεριλάβει στην έκθεσή της συμπεράσματα και στοχευμένες συστάσεις· επαναλαμβάνει, στο πλαίσιο αυτό, την έκκλησή του για χωριστό κεφάλαιο αφιερωμένο στην κατάσταση της κοινωνίας των πολιτών στα κράτη μέλη·
22. τονίζει ότι το ισχύον νομικό πλαίσιο σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο δεν επαρκεί για να εγκαθιδρύσει και να στηρίξει μια ισχυρή πανευρωπαϊκή κοινωνία των πολιτών, η ύπαρξη της οποίας είναι απαραίτητη για τη δημοκρατία· πιστεύει, επομένως, ότι ένα καταστατικό για τα διασυνοριακά σωματεία και τις μη κερδοσκοπικές οργανώσεις της ΕΕ θα παράσχει ένα επιπλέον επίπεδο προστασίας στις οργανώσεις της κοινωνίας των

πολιτών που αντιμετωπίζουν αδικαιολόγητα εμπόδια στη σύσταση και τη λειτουργία τους¹³.

---

¹³ Βλ. σχετικά το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Φεβρουαρίου 2022 που περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με ένα καταστατικό για τα ευρωπαϊκά διασυνοριακά σωματεία και τις μη κερδοσκοπικές οργανώσεις (342/6,9(INL)): 225).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΟΝΤΟΤΗΤΩΝ Ή ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΠΟΥ ΚΑΤΕΘΕΣΑΝ ΤΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΣΥΝΤΑΚΤΗ ΤΗΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ

Ο συντάκτης της γνωμοδότησης δηλώνει, υπό την αποκλειστική του ευθύνη, ότι δεν έλαβε απόψεις από καμία οντότητα ή πρόσωπο που πρέπει να αναφερθεί στο παρόν παράρτημα σύμφωνα με το άρθρο 8 του παραρτήματος Ι του Κανονισμού.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ημερομηνία έγκρισης	29.11.2023
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	+ : 20 - : 2 0 : 0
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Pascal Arimont, Ilana Cicurel, Geoffroy Didier, Ibán García Del Blanco, Virginie Joron, Pierre Karleskind, Sergey Lagodinsky, Gilles Lebreton, Karen Melchior, Sabrina Pignedoli, Jiří Pospíšil, Raffaele Stancanelli, Adrián Vázquez Lázara, Axel Voss, Marion Walsmann, Tiemo Wölken, Javier Zarzalejos
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Daniel Buda, Pascal Durand, Heidi Hautala
Αναπληρωτές (άρθρο 209 παρ. 7) παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Sylvie Guillaume, Pedro Marques, Anne-Sophie Pelletier

ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

20	+
NI	Sabrina Pignedoli
PPE	Pascal Arimont, Daniel Buda, Geoffroy Didier, Jiří Pospíšil, Axel Voss, Marion Walsmann, Javier Zarzalejos
Renew	Ilana Cicurel, Pierre Karleskind, Karen Melchior, Adrián Vázquez Lázara
S&D	Pascal Durand, Ibán García Del Blanco, Sylvie Guillaume, Pedro Marques, Tiemo Wölken
The Left	Anne-Sophie Pelletier
Verts/ALE	Heidi Hautala, Sergey Lagodinsky

2	-
ID	Virginie Joron, Gilles Lebreton

0	0

Υπόμνημα των χρησιμοποιούμενων συμβόλων:

+ : υπέρ

- : κατά

0 : αποχή

**ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ
ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

Ημερομηνία έγκρισης	23.1.2024
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	+ : 42 - : 10 0 : 2
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Magdalena Adamowicz, Abir Al-Sahlani, Katarina Barley, Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Patricia Chagnon, Lena Düpont, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Cornelia Ernst, Laura Ferrara, Nicolaus Fest, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Moritz Körner, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Erik Marquardt, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Isabel Santos, Birgit Sippel, Vincenzo Sofo, Tineke Strik, Jana Toom, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Ελισσάβητ Βόζεμπεργκ-Βρυονίδη, Javier Zarzalejos
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Cyrus Engerer, José Gusmão, Beata Kempa, Leopoldo López Gil, Janina Ochojska, Anne-Sophie Pelletier, Bergur Løkke Rasmussen, Róża Thun und Hohenstein, Maria Walsh, Tomáš Zdechovský
Αναπληρωτές (άρθρο 209 παράγραφος 7 του Κανονισμού) παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Andrus Ansip, Hildegard Bentele, Maria da Graça Carvalho, Marisa Matias, Caroline Nagtegaal

**ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ
ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

42	+
NI	Laura Ferrara
PPE	Magdalena Adamowicz, Hildegard Bentele, Maria da Graça Carvalho, Lena Düpont, Andrzej Halicki, Jeroen Lenaers, Leopoldo López Gil, Janina Ochojska, Maria Walsh, Javier Zarzalejos
Renew	Abir Al-Sahlani, Andrus Ansip, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Sophia in 't Veld, Moritz Körner, Caroline Nagtegaal, Maite Pagazaurtundúa, Bergur Løkke Rasmussen, Róza Thun und Hohenstein, Jana Toom
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Cyrus Engerer, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Isabel Santos, Birgit Sippel
The Left	Cornelia Ernst, José Gusmão, Marisa Matias, Anne-Sophie Pelletier
Verts/ALE	Patrick Breyer, Saskia Briemont, Damien Carême, Alice Kuhnke, Erik Marquardt, Tineke Strik

10	-
ECR	Patryk Jaki, Beata Kempa, Vincenzo Sofo
ID	Patricia Chagnon, Nicolaus Fest, Tom Vandendriessche
NI	Milan Uhrík
PPE	Ελισσάβετ Βόζεμπεργκ-Βρυονίδη
S&D	Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez

2	0
ECR	Jorge Buxadé Villalba
PPE	Tomáš Zdechovský

Υπόμνημα των χρησιμοποιούμενων συμβόλων:

+ : υπέρ

- : κατά

0 : αποχή